

Nordiska rådets svenska delegations berättelse angående verksamheten under år 2006

Nordiska rådets svenska delegation får härmed överlämna bifogade berättelse angående sin verksamhet under 2006. Berättelsen innehåller en redogörelse för rådets 58:e session den 31 oktober–2 november samt en översikt över rådets övriga verksamhet under året.

Stockholm den 16 mars 2007

Sinikka Bohlin

Eva Smekal

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	3
2 Sveriges delegation.....	11
3 Mångkulturell samexistens i Norden	14
4 Kampen mot människohandel	16
5 Anpassning till klimatförändringen	20
6 Arbetet med att riva gränshinder fortsätter	23
7 Nordiska rådets 58:e session i Köpenhamn den 31 oktober–2 november 2006.....	25
8 Presidiet, utskotten och kontrollkommittén	31
9 Det parlamentariska Östersjösamarbetet	53
10 Arktiskt samarbete.....	56
<i>Bilaga 1</i>	
Nordiska rådets svenska delegation t.o.m. den 17 oktober 2006	59
Nordiska rådets svenska delegation vald den 17 oktober 2006	61
<i>Bilaga 2</i>	
Fremstillinger, rekommandasjoner og interne vedtak 2006.....	63
<i>Bilaga 3</i>	
Conference Resolution	81
<i>Bilaga 4</i>	
KONFERENSUTTALANDE	84
<i>Bilaga 5</i>	
Program för Nordiska rådets arbete 2007	88

1 Inledning

Det nordiska samarbetet

Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet bedriver ett omfattande regionalt samarbete i Europa. Det politiska samarbetet bygger på gemensamma värderingar och en vilja att uppnå resultat som bidrar till en dynamisk utveckling och ökar Nordens kompetens och konkurrenskraft.

Det nordiska samarbetet omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt de tre självstyrande områdena: Färöarna, Grönland och Åland. Nordiska rådet inrättades 1952 och Nordiska ministerrådet 1971. Den grundläggande ramen för samarbetet är Helsingforsavtalet från 1962. Nordiska rådet har 87 medlemmar valda av respektive parlament.

Det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring. Samarbetet syftar till att öka gemenskapen mellan de nordiska länderna och deras befolkningar. Särskilt viktigt är att undanröja olika former av gränshinder som försvårar den fria rörligheten i Norden.

Under 2006 genomfördes en opinionsundersökning om nordbornas attityder till samarbete över gränserna. Undersökningen visar att det finns ett fortsatt starkt stöd för det nordiska samarbetet och att en majoritet av medborgarna önskar att samarbetet skall stärkas ytterligare. Undersökningen visar också att kunskapen om det nordiska samarbetet är stor och att det finns stor samstämmighet bland de nordiska medborgarna om vilka projekt samarbetet skall omfatta. Miljöfrågor och bekämpning av organiserad kriminalitet är frågor som kommer högst upp på dagordningen.

EU:s utvidgning är en utmaning för det nordiska samarbetet att fördjupa den interna nordiska dialogen om internationella och särskilt europeiska frågor. I en globaliserad ekonomi kan Norden utveckla ett tätare inre samarbete och underlätta för individer och verksamheter att röra sig mellan länderna.

Nordiska rådet utövar parlamentarisk kontroll i förhållande till Nordiska ministerrådet och behandlar och uttalar sig om de förslag ministerrådet framlägger inför rådet. På den årliga sessionen antas rekommendationer som riktar sig till Nordiska ministerrådet eller de nordiska ländernas regeringar.

I Nordiska ministerrådet möts representanter för de nordiska ländernas regeringar för politiska diskussioner och beslut i olika nordiska samarbetsfrågor. Beslut i ministerrådet måste vara enhälliga eftersom samarbetet är mellanstatligt och inte överstatligt. I vissa fall måste besluten dessutom godkännas av respektive lands parlament. Ett särskilt ansvar för de nordiska frågorna har respektive lands nordiska samarbetsminister. Det yttersta ansvaret för regeringarnas samarbete har de nordiska statsministrarna.

Dagordningen för Norden

Varje år utarbetas ett arbetsprogram för rådets verksamhet. Rådet skall vara initiativtagare och pådrivare i angelägna frågor. Under senare år har rådet prioriterat att arbeta för att avlägsna gränshinder, stärka Norden i Europa, medverka till brobygge mellan EU/EES och Ryssland samt stödja en hållbar utveckling i Arktis, Barents och Västnorden. Årets program fokuserar på hur vi tillsammans kan möta globaliseringen i syfte att skapa resultat till nytta för våra nordiska medborgare.

De politiska prioriteringarna för Nordiska ministerrådet framgår av det s.k. ordförandeskapsprogrammet. Det land som har ordförandeskapet i ministerrådet utformar ett handlingsprogram för sitt år, och landets statsminister presenterar detta på rådets årliga session. ”Förnyelse och samarbete i norra Europa” var rubriken på det norska ordförandeskapsprogrammet 2006. Huvudprioriteringar var samarbetet i nordområdena, den nordiska välfärdsmodellen samt kunskap och förnyelse.

Samarbetet under 2006

Onödiga gränshinder mellan de nordiska länderna och särskilt villkoren för gränspendlare och behovet av en nordisk ”ombudsmannainstitution” har haft hög prioritet under 2006. De självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet är en annan fråga som utretts och diskuterats och där beslut förväntas tas under 2007. Andra frågor som tagits upp är den nordiska välfärdspolitik, klimatfrågor, nordisk språkpolitik, kampen mot människohandel och prostitution samt högre utbildning och forskning.

Norden som global vinnarregion

Vid sessionen 2005 presenterades rapporten ”Norden som global vinnarregion”. Rapporten konstaterar att nordiska värderingar och välfärdsmodellen som grund för Nordens tätposition i den globala konkurrensen behöver understödjas av åtgärder för bättre mobilitet och gemensamma satsningar på forskning och innovation.

Huvudtemat för det nordiska toppmötet vid sessionen 2006, där alla de fem nordiska statsministrarna deltog, var just Norden som global vinnarregion och balansen mellan välfärdsstat och marknadskrafter. Syftet var att försöka identifiera samnordiska strategier för att Norden, med hänsyn tagen till en omvärld i snabb förändring, skall förbli en konkurrenskraftig och ledande region i framtiden. Enigheten var stor om att satsning på forskning var en central uppgift för att de nordiska länderna skall klara sig i en alltmer globaliserad värld.

Sveriges statsminister föreslog att ett nordiskt globaliseringsråd skulle inrättas vid sidan av de nationella. Syftet skulle vara att utveckla nordiska strategier för att möta framtida utmaningar.

De självstyrande områdenas status i det nordiska samarbetet

Frågan om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet har utretts och diskuterats i flera forum under det gångna samarbetsåret med anledning av en ansökan från Färöarna om fullt medlemskap i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. En förutsättningslös kartläggning har presenterats som analyserar de autonoma områdenas ställning och arbetsmöjligheter i det nordiska samarbetet. Rapporten visar att det finns möjligheter att utveckla autonomiernas ställning. Arbetet med att undersöka möjligheterna att stärka de självstyrande områdenas ställning kommer att fortsätta under 2007 och då med beaktande av behovet att företa ändringar i Helsingforsavtalet. Ett beslut i frågan förväntas vid Nordiska rådets session på hösten 2007.

Gränshinderssamarbetet

Gränshinderssamarbetet har haft fortsatt hög prioritet under 2006. För att undvika att nya gränshinder uppstår föreslog rådet år 2005 att respektive ministerråd ingår avtal om informationsutbyte inför ny lagstiftning i länderna. Ministerrådet har beslutat att information om förestående lagändringar alltid skall lämnas på ett informellt plan. Eventuellt avser rådet att återkomma i denna fråga om det visar sig att det informella samarbetet inte fungerar.

Under året har frågan om behovet av en ”ombudsmannainstitution” för att driva på arbetet med avskaffandet av onödiga gränshinder diskuterats, och ett förslag kommer att läggas fram vid rådets nästa session. Diskussioner har också förts om behovet av en snabbare hantering av gränshinder särskilt för små och medelstora företag som till stor del har Norden som sin hemmarknad. Det norska ordförandeskapet har inrättat en särskild pådrivarordning för näringslivsområdet, och detta arbete följs med stor uppmärksamhet av rådet.

Norden en förebild i kampen mot människohandel

Nordiska rådet har i ett antal medlemsförslag och rekommendationer tagit upp kampen mot människohandel. Människohandel är en del av den organiserade brottsligheten och en grov kränkning av de mänskliga rättigheterna. Vikten av nordiskt, europeiskt och internationellt samarbete kan inte nog understrykas. Rådet föreslår att en handlingsplan utarbetas som fokuserar på effektiva insatser mot människohandel. Genom sitt samarbete med de baltiska länderna i försöket att stoppa människohandeln i Östersjöregionen kan Norden spela en viktig roll i detta arbete.

Klimatförändringarna snabbare än förväntat

Klimatfrågor, globalisering, kemikalier och Arktis är centrala teman för det nordiska miljösamarbetet.

I samband med de kommande klimatförändringarna måste en process som kan leda till ett förpliktigande och miljömässigt samarbete på global nivå

komma till stånd. Nordens samlade inflytande bör användas i det internationella miljöarbetet.

Vid rådets session 2005 uppmanades regeringarna att utarbeta en nordisk strategi för att mildra de förväntade konsekvenserna av klimatförändringarna. Vid årets session rapporterade ministerrådet att en central utmaning i detta arbete är att utvärdera förutsättningarna för produktion av förnybar energi, ändra konsumtionsmönster för energiförbrukning samt att vidta åtgärd för att reducera utsläppen av koldioxid.

En nordisk strategi för arbetet med klimatfrågor och miljögifter i Arktis antogs i mars 2006.

En annan viktig fråga i det nordiska miljösamarbetet är Östersjöns förorening. Under 2007 kommer en rapport att presenteras om åtgärder för att komma till rätta med Östersjöns övergödning.

EU:s alkoholpolitik bör antas nu

Minimavgifter och införselkvoter togs upp när Nordiska rådet diskuterade samarbete kring alkoholpolitiken. Vikten av att EU nu formulerat en alkoholpolitisk strategi underströks. De nordiska länderna måste nu värdera vilka initiativ som behöver tas i WHO för att följa upp den strategi som man med gemensamma nordiska insatser beslutat om där.

Nordisk språk- och kulturpolitik

Kulturen är ett viktigt profilområde inom det nordiska samarbetet. Under året har det nordiska samarbetet genomgått ett större reformarbete som innebär att en rad kulturinstitutioner läggs ned. Kulturarbetet kommer i stället att kanaliseras via tidsbegränsade program. Vid rådets session i Köpenhamn beslöts att programsekretariatet Kulturkontakt Nord, som skall administrera de nya programmen, skall lokaliseras till Sveaborg i Helsingfors och starta sin verksamhet redan den 1 januari 2007.

Den nya institutionen skall främst arbeta med information, rådgivning och ansökningshandlingar. Uppdateringen av det nordiska kultursamarbetet är viktigt för att kunna möta de utmaningar som kulturlivet står inför såväl nationellt som internationellt. Reformen skall göra det möjligt att fördela mer resurser direkt till kulturfältets aktörer.

De nordiska utbildningsministrarna antog en ny nordisk språkpolitik i september 2006. I deklARATIONEN konstateras att utgångspunkten för den nordiska språkpolitiken är att Nordens språk förblir starka och levande, att de som är samhällsbärande språk förblir samhällsbärande och att det nordiska samarbetet fortsatt skall bedrivas på de skandinaviska språken.

Nordiska rådets litteraturpris 2006 tilldelades den svenske författaren Göran Sonnevi för diktsamlingen "Oceanen". Teman som är genomgående för diktarens författarskap är kärlek, liv och död som är tydligt närvarande i hans diktsamling Oceanen. Priset är på 350 000 danska kronor.

Årets filmpris gick till filmen Zozo som skildrar regissören Josef Fares barndom i Beirut. Josef Fares delade priset på 350 000 danska kronor med Anna Anthony som varit producent.

Nordiska utmaningar för samexistens

Efter krisen med Muhammedteckningarna inledde Nordiska rådet ett samarbete med den danska tankesmedjan Mandag Morgen för att främja en mångkulturell utveckling genom projektet "Co-existence of Civilizations", en stafett där mottagaren får i uppdrag att lösa ett antal utmaningar för samexistens och att föra stafetten vidare.

Prins Hassan av Jordanien, beskyddare av projektet, deltog i debatten under rådets session och gav en mycket mörk bild av sin egen region i mellannöstern. Han betonade Nordens roll som aktör för världsfreden. Samarbetet i Norden tillsammans med de baltiska länderna kunde vara en modell för världsfreden och ett moraliskt stöd för processen att skapa fred i regionen. Nordiska rådet uppmanade regeringarna att ta initiativ till ett dialogforum om kulturell komplexitet och samexistens i ett flerkulturellt samhälle.

Samarbetet under 2007

Vid Nordiska rådets session antogs ett program för 2007 under rubriken "Att möta globaliseringen tillsammans". Syftet med programmet är att de nordiska länderna tillsammans skall fånga upp de möjligheter som ett förstärkt nordiskt samarbete ger.

De nordiska länderna har gemensamma styrkepositioner som bäst kan utnyttjas på den globala marknaden genom en samfällid strategisk insats. Vi har något att ge varandra i ett nära samarbete, vilket ger ett bättre utfall än det varje land kan åstadkomma på egen hand.

Nordiska rådet kommer att hålla tre rådsmöten under 2007 samt en session i Oslo i månadsskiftet oktober/november. Presidentskapet innehas under 2007 av Norge.

Ett Norden utan gränshinder

Att företag och enskilda individer kan förflytta sig och verka fritt i Norden är en grundläggande förutsättning för en bibehållen konkurrenskraftig region i en globaliserad värld. Det är därför av central betydelse att skapa en instans som enskilda och företag kan vända sig till när de drabbas av olika gränshinder. Rådet kommer därför att undersöka möjligheten att inrätta en nordisk ombudsmannafunktion på permanent basis med uppgift att systematiskt arbeta för att motverka gränshinder.

Ett miljömedvetet Norden

Energipolitiken måste utformas så att den tillgodoser dels miljö- och klimatmålen, dels distributions- och försörjningsförutsättningar i de nordiska län-

derna. De nordiska länderna måste därför satsa på att utveckla och utnyttja förnybar energi i högre grad än i dag, och det kan vi bäst göra tillsammans.

Nordiska rådet skall fortsatt prioritera Östersjösamarbetet, inte minst för att bekämpa de stora utsläppen av kväve och fosfor som starkt bidrar till övergödningen av Östersjön.

Nordisk kamp mot människohandel

Organiserad brottslighet och våld är direkta hot mot den nordiska samhällsmodellen som bygger på respekt för mänskliga rättigheter och trygghet för medborgarna.

Nordiska rådet kommer att fortsätta kampen mot människohandel och andra former av organiserad brottslighet samt brott mot de mänskliga rättigheterna. För att uppnå resultat är samverkan med andra internationella organisationer av största vikt. Rådet avser att under året starkt engagera sig i Europarådets kampanj mot familjerelaterat våld mot kvinnor.

Mångkulturell samexistens i Norden

Nordiska rådet strävar efter att vidareutveckla samexistensen mellan samhällets olika etniska grupperingar. Under året kommer man särskilt att uppmärksamma invandrarkvinnornas situation ur ett jämställdhetsperspektiv.

Ett Norden i regionalt samarbete

I en globaliserad värld är det regionala samarbetet viktigt och förutsätter ökat samarbete i regioner som Östersjön, Västnorden samt i Arktis och Barents. Nordiska rådets ambition är att verka för en aktiv medverkan från grannländerna i regionala samarbetsorgan.

Ett konkurrenskraftigt Norden

Nordiska rådet kommer att fokusera på centrala näringspolitiska villkor i förhållande till de globala utmaningarna. Målsättningen är att skapa ekonomiska resurser tvärs över de nordiska gränserna så att både nya och redan etablerade företag får bättre tillgång till start- och utvecklingskapital. Utvecklingen på innovationsområdet är av avgörande betydelse varför samspelet mellan forskare, innovationsmiljöer och företag måste förbättras.

Ett samhälle för alla

Socialpolitiska reformer är ofta en reaktion på förändrade ekonomiska och sociala strukturer, och därför kommer rådet att fokusera på globaliseringens effekter på den nordiska välfärdsmodellen. Hälsa, ekonomisk och social trygghet är viktiga framgångsfaktorer för att Norden också i framtiden skall ligga i täten i den internationella utvecklingen.

Ett kompetent Norden

Nordiska rådet kommer under 2007 att fokusera på genomförandet av den nya strukturen för det nordiska kultursamarbetet, en av hörnstenarna i det nordiska samarbetet.

Språk och språkförståelse är centrala frågor, och deklARATIONEN om nordisk språkpolitik som antogs år 2006 kommer att följas upp med konkreta åtgärder.

Initiativ på utbildnings- och forskningsområdet kommer också att tas under året i syfte att stärka arbetet med att göra Norden till en global vinnarregion.

Ett ansvarsfullt Norden

Nordens engagemang i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor kommer att fortsätta. Civil krishantering och samhällssäkerhet är viktiga frågor i detta samarbete och syftar till att stärka den samnordiska förmågan till kris- och katastrofhantering.

Det finländska ordförandeskapets prioriteringar

Det finska ordförandeskapsprogrammet ”Möjligheternas Norden – nära Dig” innehåller både kontinuitet och förnyelse. Målet är att skapa ett naturligt samband mellan Norden och EU. Under ordförandeskapet vill Finland stärka Nordens möjligheter att möta globaliseringen och dess utmaningar. I programmet betonas nordisk konkurrenskraft och välfärd. Med hjälp av forskningssamarbete och innovation skall det nordiska näringslivets verksamhetsförutsättningar stärkas. Centrala välfärdsfaktorer såsom utbildning kultur samt social- och hälsovård lyfts fram.

Den nordliga dimensionen ägnas stor uppmärksamhet liksom Östersjöns tillstånd. Den nordliga dimensionen håller på att förstärkas och bli en gemensam politik för EU, Ryssland, Norge och Island. Fokusering på Östersjöns tillstånd och tätare forskningssamarbete kring Östersjöfrågorna betonas och särskilt projektet kring sjöfartssäkerhet.

Gränshinderssamarbetet har fortsatt hög prioritet liksom klimatfrågorna och nordisk mobilitet.

Det nordiska samarbetets budget

Nordiska ministerrådets budget för 2007 uppgår till ca 840 miljoner danska kronor. Medlen används till det samarbete länderna enats om på olika områden.

Ministerrådet beslutar om budgetramen medan Nordiska rådet enligt Helsingforsavtalet kan påverka innehållet i budgeten. Ministerrådet skall, om inte särskilda skäl föreligger, genomföra de förslag till ändringar inom budgetramen som föreslås av Nordiska rådet.

De nordiska länderna bidrar till finansieringen av samarbetet enligt en fördelningsnyckel som gör bidraget proportionellt mot varje lands bruttonationalprodukt. Sveriges andel i den nordiska budgeten utgör för 2007 32,7 %.

Nordiska rådets budget uppgår till ca 30 miljoner danska kronor. Medlen används till rådsorganisationen och rådssekretariatets verksamhet. I budgeten ingår också överföringar till partistöd, Ungdomens Nordiska råd och till journaliststipendier. Samma fördelningsnyckel som för Nordiska ministerrådet tillämpas.

Såväl Nordiska rådets som Nordiska ministerrådets budget fastställs av de nordiska samarbetsministrarna respektive Nordiska rådets presidium med förbehåll för de nordiska parlamentens godkännande.

Nordiska rådets svenska delegations budget för 2007 uppgår till 2,9 miljoner kronor. Medlen täcker kostnaderna för den svenska delegationens deltagande i Nordiska rådets verksamhet samt riksdagens deltagande i den parlamentariska Östersjökonferensen och den parlamentariska arktiska konferensen.

2 Sveriges delegation

Delegationen och dess arbetsutskott

Nordiska rådets svenska delegation består av 20 medlemmar och 20 suppleanter. Delegationens sammansättning framgår av *bilaga 1*.

Delegationens ordförande var fram till valet i september Gabriel Romanus (fp) och vice ordförande Anita Johansson (s). I arbetsutskottet ingick fram till valet, förutom ordförande och vice ordförande, Kent Olsson (m), Reynoldh Furustrand (s), Tuve Skånberg (kd) och Elina Linna (v).

Ny delegation valdes av kammaren den 17 oktober. Sinikka Bohlin (s) valdes till ordförande och Kent Olsson (m) valdes till vice ordförande. Den 25 oktober valdes nytt arbetsutskott som utöver ordföranden och vice ordföranden består av Lars Wegendal (s), Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Ann-Kristine Johansson (s) och Stefan Tornberg (c).

Delegationen har under verksamhetsåret hållit nio möten, och arbetsutskottet har hållit fem möten.

Delegationen har under året inbjudit Föreningen Norden och Grensetjänsten till möten för att informera om sin verksamhet.

Delegationen har under året fortlöpande fört en dialog med samarbetsministern, fram till valet i september Berit Andnor (s) och därefter Cristina Husmark-Pehrsson (m).

Uppföljning och förankring av Nordiska rådets rekommendationer

Svenska delegationens medlemmar har fortsatt aktivt följt genomförandet av Nordiska rådets rekommendationer och förankringen av de nordiska frågorna i riksdagen. Delegationen har utsett särskilt ansvariga medlemmar för varje rekommendation och nära följt hur de rekommendationer som sänds över till relevanta riksdagsutskott behandlats. Även den nyvalda delegationen har valt att fortsatt utse särskilt ansvariga för rekommendationerna, i huvudsak i enlighet med medlemmarnas utskottstillhörighet i riksdagen.

Den nyvalda delegationen har även beslutat att arbeta efter principen att medlemmarna efter varje möte med Nordiska rådet lämnar en kort redogörelse i sina respektive riksdagsutskott för de beslut som fattats och de diskussioner som förts.

Delegationens medlemmar har under året bl.a. genom motioner, frågor och interpellationer aktualiserat frågor som är av vikt för det nordiska samarbetet. Även år 2006 har en motion väckts om nedläggning av Nordiska rådet utan att möta bifall.

Dialog med den nordiska samarbetsministern

Delegationen har under året följt samarbetet inom Nordiska ministerrådet genom en fortlöpande dialog med den nordiska samarbetsministern, Berit Andnor fram till valet och därefter Cristina Husmark-Pehrsson. Dialogen har

även detta år koncentrerats till det fortsatta arbetet med avlägsnandet av gränshinder i Norden, behovet av en mera överskådlig budget för det nordiska samarbetet och vikten av det parlamentariska inflytandet på denna. Andra frågor som delegationen tagit upp med samarbetsministern har varit de självstyrande områdenas ställning i Nordiska rådet, tidpunkten för sessionerna och placeringen av det nordiska programsekretariatet för kulturområdet.

Delegationen hälsade med stor tillfredsställelse beskedet om att ett nordiskt informationskontor, Nordiska ministerrådets kontor, skulle öppnas i Kaliningrad. Gabriel Romanus medverkade vid den officiella invigningen av kontoret den 14 september 2006.

Dialog med de nordiska talmännen

Den 23 januari mötte representanter för presidiet de nordiska talmännen. Utgångspunkten för mötet var den slutrapport om dialogen om utvecklingen av Nordiska rådet som tidigare stortingspresident Jørgen Kosmo lämnat på de nordiska talmännens vägnar. Vid mötet diskuterades Nordiska rådets arbetsprogram och budget, Nordiska rådets relationer till tredjeland samt tidpunkten för Nordiska rådets sessioner och hur de nordiska talmännen kan bidra till en bättre förankring av Nordiska rådets arbete i de nationella parlamenten. Vid mötet enades man vidare om att Nordiska rådet skulle arrangera temakonferenser för de nationella parlamentsutskottet och att parlamenten skulle återkomma med förslag till teman.

Den 23 februari mötte talman Björn von Sydow Nordiska rådets president Ole Stavad för en dialog om det nordiska samarbetet och budgeten för de gemensamma kostnaderna för Nordiska rådet.

Delegationens ordförande och vice ordförande har under året deltagit i möten med talmannen, utrikesutskottets presidium och övriga delegationspresidier för en fortlöpande dialog om riksdagens internationella verksamhet.

Delegationens informationsverksamhet

Nordiska rådets journaliststipendium utdelas årligen och har inrättats för att ge journalister möjlighet att undersöka och rapportera om förhållanden i de nordiska länderna och om det nordiska samarbetet. Stipendiesumman var för Sveriges del 90 000 danska kronor, och sex svenska journalister fick dela på stipendiet.

Svenska delegationen har under året fortsatt samarbetet med *Norden i Fokus*, det nordiska informationsfönstret i Stockholm.

På informationssidan samverkar delegationen också med *Föreningen Norden* genom ett särskilt samarbetsavtal. Det nordiska samarbetet har en stark folklig förankring, och samarbetet med frivilligorganisationerna är en viktig del där Föreningen Norden av naturliga skäl intar en särställning.

Hallå Norden är en informationstjänst som hjälper människor som hamnat i kläm mellan de nordiska ländernas regelverk och som informerar om vad som gäller vid flytt, studier eller arbete i ett annat nordiskt land. Genom regelbundna rapporter från Hallå Norden får delegationen information om de

problem människor stöter på när de rör sig över de nordiska gränserna. Hallå Norden samarbetar även med de gränsregionala informationstjänsterna.

Övrigt

Nordiska rådets parlamentariska stipendieprogram inleddes 1992 för att främja parlamentariskt samarbete med, och utveckling av parlamentarisk demokrati i Nordens närområden. De baltiska ländernas inträde i Europeiska unionen innebar att stipendieprogrammet, i likhet med övriga insatser inom ramen för närområdessamarbetet, koncentreras till nordvästra Ryssland. Den 27–29 mars deltog 14 parlamentariker från de regionala församlingarna i Archangelsk, Murmansk, S:t Petersburg, Karelen, Novgorod och Pskov samt från Parliamentary Association of North-West Russia (PANWR) och Federationsrådet i ett program i riksdagen med inriktning på riksdagens behandling av EU-frågorna.

Delegationen har under året fortsatt att stödja det arbete som görs inom ramen för *riksdagens manliga nätverk mot människohandel för sexuellt utnyttjande, våld mot kvinnor och för jämställdhet*. I samband med Nordiska rådets aprilmöten i Stockholm arrangerade delegationen i samarbete med riksdagens manliga nätverk ett seminarium om människohandel för sexuellt utnyttjande. Vid detta seminarium lyftes Sverige fram som ett positivt föregångsland genom att även män deltar i debatten om dessa frågor. Övriga nordiska parlamentariker uppmanades att skapa manliga nätverk som driver frågor om jämställdhet och kampen mot människohandel och våld mot kvinnor.

Som en *uppföljning av 100-årsmarkeringen av unionsupplösningen år 2005* inviterade svenska delegationen två norska ungdomar från Moss kommun att besöka riksdagen. Detta besök ägde rum den 1–2 juni; två ungdomar från Karlstad inviterades av den norska delegationen att besöka Stortinget den 2–3 oktober.

Kieler Woche

Den schleswig-holsteinska lantdagen ordnar varje år i juni ett s.k. Kieler-Woche-Gespräch. Nordiska rådets svenska delegation har i uppdrag att utse en eller två deltagare i detta arrangemang. Temat för Kieler Woche år 2006 var ”Demografiska förändringar – Hur påverkas samhällspolitiken i Östersjöregionen”. Kent Härstedt medverkade som talare vid Kieler Woche. Kent Olsson deltog i arrangemanget.

3 Mångkulturell samexistens i Norden

Politikerna i Nordiska rådet är eniga i att främja en mångkulturell utveckling genom projektet Co-existence of Civilizations. Det framkom när Nordiska rådet vid sessionen 2006 debatterade frågan om vad Norden kan göra för att främja samexistens.

Efter krisen med Muhammedteckningarna startades projektet ”Co-existence of Civilizations” av den danska tankesmedjan Mandag Morgen. Syftet var att identifiera de fem största utmaningarna för den globala samexistensen. Nordiska rådet deltog i projektet som samarbetspartner.

I september 2006 samlades politiker, journalister och forskare i Köpenhamn till mötet ”Co-existence or no existence” som definierade fem utmaningar för att få till stånd en global samexistens i världen. De fem utmaningarna var att säkra religionsfrihet, ge makt åt de maktlösa, skapa utrymme för samexistens, garantera oberoende rättsväsen samt balansera och samordna säkerhets- och samexistensfrågor.

Vandringspokalen med de fem utmaningarna överlämnades till Nordiska rådet för att fyllas med ett nordiskt innehåll. Mottagaren av stafetten förväntas sätta Co-existence på dagordningen i respektive land eller inom vederbörande organisation eller institution. Därefter prioriteras de fem största utmaningarna för samexistens, och resultaten rapporteras tillbaka till Co-existence-initiativet.

Vid Nordiska rådets 58:e session i november 2006 överlämnades pokalen till HRH prins Hassan av Jordanien, i hans egenskap av beskyddare av projektet, med de fem utmaningar som Nordiska rådet och Ungdomens Nordiska råd fattat beslut om:

- Kulturell komplexitet som kan hanteras på ett positivt sätt genom dialog som ökar förståelsen för olikheter och minskar frustration som kan leda till kollisioner och minskad tolerans.
- Delaktighet i stället för utanförskap för alla individer på lika villkor balanserat mot individens rätt till personlig och kulturell integritet.
- Trygghet och frihet måste balanseras då konsekvenserna av extrema kulturkonflikter och krav på säkerhet kan hämma debatten och långsiktiga samexistensaktiviteter.
- Yttrandefrihet och ansvar, dvs. respekt för andra kulturer och normer samtidigt som rätten att kritisera dessa också respekteras.
- Ungdomens Nordiska råd bidrog med en utmaning till projektet angående förståelse för varandras kulturer för att minska intolerans och rasism under titeln ”Stereotyper versus individer”. För att öka förståelsen mellan olika kulturer behövs ett ökat kulturellt utbyte och ett internationellt nätverksbyggande.

Nordiska rådet beslöt också att uppmana de nordiska regeringarna att formulera ett antal indikatorer som beskriver framstegen i de nordiska länderna när det gäller integration av medborgare med annan kulturell eller etnisk bak-

grund. Regeringarna bör också ta initiativ till ett nordiskt dialogforum om kulturell komplexitet och samexistens i ett flerkulturellt samhälle (*rekommendation nr 14/2006*).

Debatten i plenum under sessionen avslutades av prins Hassan från Jordanien som i sitt tal målade en mörk bild av sin egen region i Mellanöstern. Han betonade Nordens roll som aktör för världsfreden. Norden har stort inflytande, frågan är om Norden, gärna tillsammans med de baltiska länderna, vill utnyttja detta inflytande.

4 Kampen mot människohandel

Trafficking, dvs. människohandel för sexuella ändamål, är ett stort problem i Europa där sexhandeln har ökat dramatiskt de senaste åren. Verksamheten blir alltmer organiserad och hänsynslös. Uppskattningsvis tvingas i Europa varje år minst en halv miljon kvinnor på grund av fattigdom, missbruk och bristfällig utbildning in i prostitution och trafficking. Exakta siffror är dock svåra att få fram, och mörkertalet är stort. Denna industri omsätter årligen enorma belopp, enligt FN:s uppskattning mellan 35 och 49 miljarder kronor.

I Sverige infördes år 2002 i brottsbalken människohandel för sexuella ändamål som ett nytt brott. Två år senare utvidgades straffområdet till att omfatta även människohandel som sker inom landets gränser samt människohandel som syftar till andra former av utnyttjande, t.ex. tvångsarbete och handel med organ. Ett stort problem när det gäller lagstiftningen är hur man skall få kvinnor att våga vittna i en utredning. Hot mot vittnen är mycket vanligt förekommande, och utredningarna riskerar på grund av vittnesberoendet att haverera på ett tidigt stadium.

Bekämpandet av människohandeln i Norden och dess närområden har under flera år varit en viktig och prioriterad fråga för Nordiska rådet. Människohandeln är en gränsöverskridande verksamhet, och för att kunna bekämpa denna vår tids slavhandel krävs att länderna också samarbetar över gränserna. Ett viktigt led i denna kamp är samarbetet med de baltiska länderna när det gäller bekämpningen av människohandel i Östersjöregionen.

År 2006 togs en rad initiativ på området. Nordiska rådet debatterade under den 58:e sessionen i Köpenhamn bekämpande av människohandel och prostitution. Förutom ett antal rekommendationer antogs även ett internt beslut om att rådet skall anta riktlinjer om att endast använda hotell som lämnar garanti om att hotellet inte medverkar till förmedling av sexköp och garanterar att personalen på hotellet fått skriftliga riktlinjer om detta. Rådet anordnade dessutom ett antal möten och seminarier där åtgärder mot trafficking diskuterades.

Seminarier och möten

Den 25 april 2006 arrangerade Nordiska rådet i Sveriges riksdag ett seminarium om hur människohandeln bäst kan bekämpas. I seminariet, som öppnades av riksdagens talman Björn von Sydow (s), deltog förutom medlemmar från Nordiska rådet även Lars U Granberg (s), Lennart Gustavsson (v) samt Ulrik Lindgren (kd) i egenskap av representanter från riksdagens manliga nätverk mot människohandel för sexuellt utnyttjande.

Representanterna från nätverket uttryckte en förhoppning om att de övriga nordiska parlamenten skulle bilda liknande manliga nätverk och att Nordiska rådet kunde agera gemensamt med andra parlamentariska församlingar i dessa frågor. Enligt det manliga nätverket är männens generella tystnad ett stort

problem när det gäller dessa frågor. Detta försvårar i hög grad möjligheten till en konstruktiv och öppen debatt som skulle kunna bidra till att förändra attityder och synsätt. De manliga parlamentarikerna uppmanades att iklä sig rollen som opinionsbildare och att aktivt arbeta för ett mer jämställt samhälle. Andra, konkreta, exempel det manliga nätverket pekade på som viktiga instrument i kampen mot människohandel var lagstiftning, polissamarbete över gränserna samt internationellt socialt samarbete när det gällde skydd av offren, t.ex. vittnesskydd.

Inbjuden gäst till seminariet var också Jämo Claes Borgström som ansåg att det var viktigt att på djupet diskutera sexköpslagen eftersom lagstiftningen har en stark normativ betydelse. Han ansåg också att jämställdhetsarbetet var grunden för att kunna bli av med trafficking.

Det rådde enighet bland parlamentarikerna i Nordiska rådet att det manliga nätverkets initiativ var både viktigt och inspirerande för det fortsatta arbetet i bekämpandet av människohandel och trafficking. Man underströk också att arbetet måste ske både nationellt och inom internationella organisationer och att frågan också, förutom i Nordiska rådet, är på agendan i såväl OSSE som Europarådet.

Nordiska rådets medborgar- och konsumentutskott bjöd, vid ett möte i Lahtis den 20 september 2006, in ett antal gäster för att diskutera människohandel för sexuella ändamål. Detta är ett starkt prioriterat område i utskottets arbete. Temat för diskussionen var vilket mervärde samarbete kan ge i kampen mot människohandel.

En av de inbjudna gästerna var ambassadör Anders Oljelund, Sveriges samordnare för internationellt samarbete för bekämpande av människohandel. Enligt Anders Oljelund var svaret på temats fråga uppenbart: handel med människor är gränsöverskridande, och ett land kan inte ensamt föra den kampen. Han sade också att det inte saknas lagstiftning eller internationella överenskommelser, däremot pengar och politisk vilja. Polisen behöver betydligt större resurser för att effektivt kunna bekämpa de ligor och organisationer som ligger bakom människohandeln. Det är också en säkerhetspolitisk fråga eftersom trafficking ofta organiseras av ligor som även sysslar med terrorism, narkotikahandel och vapenhandel, menade Anders Oljelund.

Inbjuden till mötet var också Marco Gramegna, president för EU:s expertgrupp rörande människohandel. Han delade inte uppfattningen att det finns tillräckligt med internationella överenskommelser, utan efterlyste tvärtom mer av samarbete mellan länderna. Han betonade vikten av att dela information och data inom och mellan organisationer, myndigheter och andra forum, både nationellt och internationellt. Han föreslog också för medborgar- och konsumentutskottet att man skulle tillsätta en oberoende, nationell rapportör i varje land, med uppgift att samla information och kontinuerligt hålla myndigheterna underrättade om den rådande situationen på området.

Malin Björk från Europeiska kvinnolobbyn betonade vikten av att hjälpa offren, bl.a. genom att initiera och utveckla stöd och skydd för de drabbade på det regionala planet. Så kallade skyddshus för offren i samtliga nordiska och

baltiska länder samt utbildning för berörda myndigheter och organisationer var exempel på viktiga åtgärder, enligt Malin Björk.

En allmän diskussion vidtog där bl.a. begreppet trafficking dryftades. Det fanns en enighet om att det ibland kan vara svårt att identifiera vilka som är offer, eftersom det till viss del beror på vilka kriterier man använder. Ett dilemma är också att lagstiftningen varierar i de olika länderna.

Man konstaterade i utskottet att det finns olika synsätt när det gäller kopplingen mellan legal prostitution och trafficking. Utskottet konkluderade att människohandel är ett komplext och växande problem som kräver ett fortsatt aktivt och kontinuerligt samarbete mellan såväl länder som myndigheter och organisationer.

Debatt om bekämpande av människohandel och prostitution

Nordiska rådet debatterade vid den 58:e sessionen i Köpenhamn bekämpande av människohandel och prostitution. Till grund för debatten låg behandlingen av fyra medlemsförslag, *bekämpande av människohandel (rekommendation nr 25/2005)*, *kampanj mot förmedling av sexköp (rekommendation nr 18/2006)*, *skyddat boende till offer för människohandel (rekommendation nr 19/2006)* samt *bekämpande av människohandel för sexuellt utnyttjande (rekommendation nr 20/2006)*.

Nordiska ministerrådets taleskvinna, social- och jämställdhetsminister Eva Kjer Hansen, inledde debatten med att redogöra för ministerrådets arbete på området. Hon konstaterade att de nordiska socialministrarna har ett ansvar för att både förebygga och bekämpa handeln med människor, och hon underströk också att samarbete mellan länderna är en förutsättning för att framgångsrikt kunna bekämpa människohandeln. Hon efterlyste även konkreta projekt mellan avsändar- och mottagarländerna och föreslog att man skulle etablera ett samarbetsprojekt i avsändarländerna, riktat till unga kvinnor som befinner sig i riskzonen. Slutligen uttryckte Eva Kjer Hansen en förhoppning om att de särskilda medel, ca 1 miljon danska kronor, som finns till Ämbetsmannakommitténs förfogande för projekt på området kan bidra till konstruktiva och konkreta åtgärder, samtidigt som hon uppmanade samtliga nordiska parlamentariker att vara aktiva i såväl det nationella som internationella arbetet mot människohandel.

Medborgar- och konsumentutskottets ordförande Pehr Löfvén ville se en koordinering och effektivisering av samarbetet mot människohandel och efterlyste även en kartläggning av arbetsmetoder och erfarenheter i de skilda länderna. En helhetsstrategi på området var önskvärd, och utskottet föreslog därför att det skall utarbetas en nordisk handlingsplan för bekämpning av människohandel.

Maria Öberg (s), medlem av medborgar- och konsumentutskottet, välkomnade även hon en nordisk handlingsplan på området och uttryckte en förhoppning om att den skulle vara både tydlig och konkret och att det var brådskande att lägga fram handlingsplanen. Hon underströk också att Nordiska rådet skall stå för medmänsklighet, handlingskraft och för värnandet av

mänskliga rättigheter till gagn för offren för vår tids slavhandel, nämligen kvinnor och barn.

Elina Linna (v), medlem av medborgar- och konsumentutskottet, underströk vikten av att de som verkar inom olika nordiska organisationer har ett stort ansvar när det gäller att bekämpa sexindustrin. Hon föreslog också att såväl Nordiska rådet som Nordiska ministerrådet skulle anta en policy om att endast använda hotell som kan garantera att de inte medverkar till förmedling av sexköp, (*rekommendation nr 18/2006* samt *internt beslut nr 3/2006*).

Debatten präglades generellt av ett stort samförstånd när det gällde betydelsen av att bekämpa människohandel, både genom förebyggande arbete och genom stöd till dem som redan är offer för denna cyniska industri. Det betonades också från flera håll att det är ytterst viktigt att de av Nordiska rådet antagna rekommendationerna på detta område aktivt följs upp i de nationella parlamenten och att ministerrådet kontinuerligt avkrävs besked om hur rekommendationerna efterlevs i praktiken.

Det framtida nordiska arbetet

Människohandel är en del av den internationella, organiserade brottsligheten och en grov kränkning av de mänskliga rättigheterna. Nordiska rådet kommer därför att arbeta för att bekämpa människohandel och andra former av organiserad brottslighet. En nordisk handlingsplan med konkreta och tydliga åtgärder i syfte att bekämpa människohandeln bör utarbetas. Nordiska rådet kommer i dessa frågor att samarbeta med andra internationella organisationer för att uppnå bästa möjliga resultat.

5 Anpassning till klimatförändringen

Under hösten 2006 fick klimatförändringen stor uppmärksamhet både i Sverige och i övriga nordiska länder. Den brittiske rådgivaren till Storbritanniens finansminister, professor Nicolas Stern, konstaterade i sin rapport att klimatförändringen riskerar att medföra en ekonomisk kris. Den svenska klimat- och sårbarhetsutredningen presenterade sitt första delbetänkande om riskerna för översvämningar runt Mälaren, Hjälmaren och Vänern och kostnaderna för sådana. I nyheterna rapporterades om riskerna för allvarliga översvämningar i svenska städer på grund av det ymniga regnandet. Undersökningar visade att de grönländska glaciärerna smälter snabbare än vad man tidigare förutspått. Även ökningen av metangas när permafrosten i tundran tinar uppmärksammades.

Nordisk strategi för att möta klimatförändringen

Vid Nordiska rådets 57:e session antog rådet en rekommendation om reviderad strategi om bärkraftig utveckling 2005–2008 (*rekommendation nr 1/2005*) där Nordiska ministerrådet uppmanades att utarbeta en nordisk strategi för att mildra de förväntade konsekvenserna av klimatförändringen.

Vid den 58:e sessionen lämnade Nordiska ministerrådet en redogörelse om anpassningen till klimatförändringen där de centrala utmaningarna angavs vara att utvärdera förutsättningarna för produktion av förnybar energi, att ändra konsumtionsmönstren för energiförbrukningen samt att vidta åtgärder för att reducera utsläppen av koldioxid. I redogörelsen hänvisades till att länderna var för sig startat arbetet med att anpassa sig till klimatförändringen men att länderna också kommer att genomföra gemensamma utredningar om åtgärder som bäst kan genomföras i samarbete.

I redogörelsen aviserades att Nordiska ministerrådet kommer att tillsätta en utredning om konsekvenserna för Norden vid en global uppvärmning om +2 °C, inklusive en utvärdering av sårbarhet och anpassning till klimatförändringen. Mot bakgrund av bl.a. denna utredning kommer behovet av ytterligare utredningar och gemensamma nordiska åtgärder att värderas. I de arktiska områdena är klimatförändringen bland de snabbaste och mest omfattande på jorden. Nordiska ministerrådet kommer därför att lägga särskild vikt vid förhållandena i Arktis och antog i mars 2006 en nordisk strategi för arbetet med klimat och miljögifter i Arktis. Strategin prioriterar projekt som syftar till att värdera sårbarheten i traditionella arktiska kulturer, lokala näringar och naturmiljön samt projekt som syftar till att värdera sårbarheten inför extrema väderförhållanden.

Under arbetet med ACIA-rapporten (Arctic Climate Impact Assessment) identifierades omfattande kunskapsluckor om klimatproblematiken i Arktis; därför finns behov av ökat nordiskt samarbete för att fylla dessa luckor, som bör leda till stärkt nordiskt forskningssamarbete om klimatprocesser och

effekterna av dessa. Det aviserades att Finland under sitt ordförandeskap i Nordiska ministerrådet 2007 kommer att arbeta för en konkretisering av samarbetet.

I den efterföljande debatten framhölls från parlamentarikerna vikten av det nordiska samarbetet om forskning, behovet av ett minska utsläppen och en omställning av de nordiska samhällena för att möta de utmaningar som klimatförändringen kommer att leda till. Anita Brodén (fp) pekade i sitt inlägg på behovet av att minimera koldioxidutsläppen, bl.a. inom transport- och energiområdena. Hon pekade också på behovet av anpassning till klimatförändringen och hänvisade till den svenska klimat- och sårbarhetsutredningens delrapport. Jan Lindholm (mp) pekade på att koldioxidutsläpp och naturliga klimatförändringar har förändrats dramatiskt de senaste hundra åren, och vi måste därför skynda oss att ställa om genom att minska vår energikonsumtion och minska användningen av fossila bränslen i den rika världen genom att satsa mer på förnybara energikällor.

Motverkande av klimatförändring som skapats av människan

I *framställning nr 1/2006* rekommenderas Nordiska ministerrådet att fasthålla och förstärka sin insats på det nordiska planet och i relevanta internationella forum för att minska och motverka klimatförändringar som skapats av människan, att arrangera en konferens för att belysa samnordiska möjligheter för forsknings- och utvecklingsinitiativ i avsikt att förbättra den fysiska planeringens anpassning till kommande klimatförändring och att konferensen om möjligt bör avhållas under 2006 och gärna planeras i samarbete med Nordregio och Nordiska rådet samt att utreda behovet av ett nordiskt samarbete om revidering av föreskrifter och normer för byggande mot bakgrund av förväntade klimatförhållanden i framtiden.

Nordiska rådet kommer noga att följa att den konferens som inte kom till stånd under 2006 genomförs 2007.

Vid sessionen antog rådet en rekommendation om användningen av biobränsle. Arbetet med detta område skildras i avsnittet om miljö- och naturresursutskottet.

Arktisk forskning

Vid den 58:e sessionen lämnade Nordiska ministerrådet, mot bakgrund av rådets rekommendation nr 18/2005 om en analys av kunskaps- och koordineringsbehov, en muntlig redogörelse om arktisk klimatforskning. I redogörelsen lyftes fram att stora delar av Nordens befolkning lever i arktiska eller subarktiska områden och att de nordiska länderna förvaltar betydande land- och havsområden i regionen. Vidare pekades på den ökande säkerhetspolitiska dimensionen. Miljösituationen i Arktis var ett av de prioriterade områdena för det norska ordförandeskapet på regeringssidan år 2006.

Redovisningen visade att Nordiska ministerrådet genomfört en förstudie och att den sista fasen av ett samlat mandat för en huvudstudie snart är klar. Huvudinriktningen för en sådan studie skulle vara att undersöka vilken effekt

en koordinerad nordisk insats skulle ge och om en sådan skulle tillföra signifikanta resultat som inte kan uppnås på annat sätt. Nationella forskningsprioriteringar och de nationella forskningsrådets roll kommer att vara av stor betydelse för studien och för en eventuell uppföljning av resultaten av studien. Nordforsk kan verka som ett samarbetsorgan för en eventuell forskningsinsats på klimat- och miljöförändringar i Arktis och konsekvenserna för befolkningen i regionen. Av denna anledning kommer Nordforsk att ha en central roll i arbetet.

Befolkningen i den arktiska regionen kan redan uppleva effekterna av klimatförändringen och av de miljögifter som anhopas i regionen. Nordiska ministerrådet avser att snabbt sätta i gång huvudstudien. Resultaten från studien kan utgöra ett bidrag till Internationella Polaråret 2007–2008.

I den efterföljande debatten framförde parlamentarikerna behovet av att öka kunskapen om klimatförändringen i Arktis och de konsekvenser den för med sig både regionalt och globalt. Vidare pekade man på vikten av att ACIA-rapporten följs upp med konkret handling. Stora förhoppningar lades vid en sammanhållen insats under det sexåriga nordiska ordförandeskapet i Arktiska rådet 2007–2012.

Energipolitik

Under Nordiska rådets 58:e session debatterades även energipolitiken. Nordiska ministerrådet lämnade en redogörelse för uppföljningen av den nordiska handlingsplanen för energisamarbetet. Debatten återfinns i det tryckta protokollet från sessionen.

Nordiska rådets Natur- och miljöpris 2006 – Klimatförändring och klimatanpassning

Tema för Nordiska rådets Natur- och miljöpris 2006 var klimatförändring och klimatanpassning. Priset tilldelades Bogi Hansen, professor, författare och debattör från Färöarna. I bedömningskommitténs motivering till pristagare framhövdes särskilt hans långvariga arbete med att forska om havsströmmar och om risken för att bl.a. Golfströmmen skulle kunna ändra riktning. Vidare framhölls hans förmåga att på ett lättförståeligt och entusiastiskt sätt bidra till att föra kunskaperna om klimatförändringar vidare såväl till den breda allmänheten som till politiker och forskare.

I sitt tacktal uppmanade Bogi Hansen de nordiska ländernas regeringar att ändra kurs och göra en mera målinriktad insats för att minska utsläppen av klimatgaser och gå i bräschen för att minska de totala globala utsläppen. Om vi skall undvika katastrof måste vi handla nu, det är nästan för sent!

6 Arbetet med att riva gränshinder fortsätter

Varje år flyttar eller pendlar mer än 40 000 människor mellan de nordiska länderna. Omkring 250 000 med nordiskt medborgarskap är bosatta i ett annat nordiskt land, och många kan vittna om att det, trots de omfattande nordiska avtalen, finns byråkratiska hinder som borde vara möjliga att lösa så att vi ännu lättare kan röra oss i Norden.

Att arbeta för att avskaffa gränshinder mellan de nordiska länderna och förhindra att nya uppstår är en av huvuduppgifterna för Nordiska rådet. Sveriges och Finlands EU-inträde och Norges och Islands EES-anslutning har inte, som många trott, alltid medfört lösningar på problemen. Arbetet med att lösa gränshinder som uppstått tidigare pågår kontinuerligt och metodiskt, men blicken måste också riktas framåt för att förhindra att nya gränshinder uppstår vid införande av ny lagstiftning.

Tio års intensivt och metodiskt arbete med gränshindersproblem

Under snart tio år har Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet arbetet intensivt och metodiskt för att lösa problem som uppstått på grund av gränshinder. Ett första steg var inrättandet av informationstjänsten Hallå Norden år 1998. Hallå Norden har till uppgift att ge råd och vägledning till nordbor som hamnat mellan stolarna på grund av att de rört sig över gränserna, t.ex. genom flytt till ett annat nordiskt land eller genom bosättning och arbete på olika sidor av en gräns. För att ytterligare sätta fart på arbetet med att avlägsna gränshinder tillsatte regeringarna en särskild utredare, ambassadör Ole Norrback, tidigare nordisk samarbetsminister i Finland. I Norrbackrapporten ”Nordbors rättigheter” år 2002 drogs slutsatsen att de flesta problem har skapats av skillnader i beskattningen, i de sociala välfärdsstrukturen – särskilt vad gäller pensioner och familjepolitik – samt inom utbildningsområdet.

Under det senaste svenska ordförandeskapet på ministerrådssidan år 2003 tillsatte den dåvarande svenska samarbetsministern Berit Andnor den tidigare danske statsministern Poul Schlüter som ordförandeskapets särskilde representant i arbetet med att avlägsna gränshinder i Norden. Poul Schlüters arbete fortsatte med hög prioritet under de isländska och danska ordförandeskapen och avslutades vid den 57:e sessionen i Reykjavik år 2005. Under sin tid som särskild representant presenterade Poul Schlüter årliga rapporter över hur arbetet framskred.

Samarbetsministrarna försäkrade vid den 57:e sessionen att arbetet med att avlägsna gränshinder fortsatt skulle prioriteras högt i det nordiska samarbetet. Det norska ordförandeskapet aviserade att ett system med ”pådrivarordningar” skulle införas under år 2006. I programmet för Finlands ordförandeskap år 2007 lyfts den fortsatta processen med att avlägsna gränshinder och främja nordbors rörlighet fram som ett centralt tema. Speciell uppmärksamhet kommer att ägnas åt ägdomar och studerande.

Gränshinder vid 58:e sessionen

Under generaldebatten vid den 58:e sessionen lämnade den norska samarbetsministern en redovisning för de resultat som uppnåtts under det norska ordförandeskapet för att avskaffa gränshinder. Det norska ordförandeskapet siktade till att införa särskilda ordningar inom vissa ministerråd för att driva på arbetet med att avlägsna gränshinder. En sådan ordning har etablerats inom näringslivsområdet och skall etableras på social- och hälsovårdsområdet. En särskild informationssatsning hade gjorts under 2006 för att nå handläggare inom de olika sakområdena. Samarbetsministern informerade vidare om att den nordiska konventionen om socialt bistånd och sociala tjänster var under genomgång, särskilt vad avser frågor om handikappades möjligheter att resa mellan de nordiska länderna, och arbetet förväntades vara klart under 2007. En elektronisk arbetsförmedling inom Öresundsregionen lanserades under 2006, och en revision av det nordiska dubbelbeskattningsavtalet har inletts. Den 1 januari 2007 trädde ett nytt folkbokföringsavtal i kraft som innebär att det skall bli lättare att få nytt personnummer vid flytt till annat nordiskt land, och under början av 2007 kommer en samnordisk guide för hantering av förtidspensioner. Vidare avser man att under 2007 få den nordiska socialförsäkringsportalen som aviserades vid den 57:e sessionen på plats.

Gränshindersfrågorna har alltid en framträdande plats vid den frågestund med de nordiska samarbetsministrarna som anordnas under sessionen. Vid årets frågestund ställde Hans Wallmark (m) en fråga till Danmarks regering om Dankort som gränshinder. Den danska samarbetsministern lovade att se över frågan. Även Ann-Kristine Johansson (s) fick ett positivt svar på sin fråga om den framtida finansieringen av Grensetjänsten då den norska samarbetsministern lovade att se över frågan. En ständigt återkommande problemställning gäller pensionärer som flyttar från Sverige till Finland. Vid årets frågestund aktualiserades frågan om försäkringsavgifter.

Fortsatt arbete

Nordiska rådet prioriterar fortsatt arbetet med att avlägsna gränshinder högt. En fråga som diskuteras är möjligheten att inrätta en nordisk ombudsmannafunktion som både privatpersoner och företag skulle kunna vända sig till när problem av gränshinderskaraktär uppstår.

Den svenska delegationen kommer den 7–8 mars att besöka Grensetjänsten i Morokulien på den norsk-svenska gränsen för att få information om konkreta problemområden för gränsgångare. Delegationen planerar vidare att under hösten besöka Tornedalen för att informera sig om vilka huvudfrågorna är vad avser gränshinder i den regionen.

7 Nordiska rådets 58:e session i Köpenhamn den 31 oktober–2 november 2006

Norden som global vinnarregion – konkurrenskraft och välfärd

Nordiska rådets 58:e session hölls i Köpenhamn. Till sessionen hade förutom deltagare från Norden inbjudits gäster från statsduman och federationsrådet och från regionala parlament i nordvästra Ryssland. Från Baltiska församlingen, Benelux interparlamentariska råd, Östersjökonferensen och Östersjörådet hade medlemmar sänts för att delta i sessionen.

Sessionen dominerades av ett flertal stora debatter med deltagande av, förutom rådets egna parlamentariker, nordiska statsministrar, utrikesministrar, försvarsministrar samt fackministrar. Utöver dessa debatter diskuterades även andra stora ämnesområden, såsom mångkulturell samexistens, bekämpande av människohandel och prostitution, nordisk välfärdspolitik, ett ändrat klimat i Norden, energiplanering, språk- och kulturpolitik samt forskning, innovation och utbildning. Det hölls också, liksom tidigare, en speciell frågetimme med de nordiska samarbetsministrarna.

Vid sessionens öppnande hedrades med en tyst minut minnet av den tidigare medlemmen av den svenska delegationen, *Berndt Sköldestig (s)*, vice ordförande i välfärdsutskottet, som avlidit under året.

Nordiskt toppmöte

Nyordningen med ett nordiskt toppmöte skapade en intressant och bred debatt på temat ”Utveckling av Norden som global vinnarregion”. Undertiteln för debatten, ”Balansen välfärd–marknad”, ledde till att flera talare underströk att välfärd i sig är konkurrenskraftig. Andra menade att även modellens baksida skall synas, dvs. den stora grupp människor som står utanför arbetsmarknaden. I bakgrundsrapporten ”Norden som en global vinnarregion – på spåret av den nordiska konkurrensmodellen”, som utarbetats av en dansk tankesmedja i samarbete med Nordiska ministerrådet, betonades att Nordens gemensamma historia, kultur och samhällsstruktur är faktorer som påverkar konkurrenskraften. Det pekades också på likhet, tillit, kort avstånd till makten och jämlika möjligheter till delaktighet. Debatten präglades både av en stolthet över Nordens kraftfulla ekonomier och välfärdssystem och en gemensam önskan om satsningar speciellt på forskning och innovation för att skapa spetskompetens.

Finlands statsminister Matti Vanhanen lyfte fram det speciella med de nordiska länderna som lyckats kombinera ekonomi och konkurrenskraftiga företag med omsorg, samtidigt som den offentliga ekonomin kan stå på en

hållbar grund. Han menade att det har funnits beredskap för att förstå den globala förändringen men även för att vidta nödvändiga åtgärder, vilket lett till resultat. Den speciella styrkan i Norden är innovation och utbildning och en förmåga till förnyelse liksom en betoning av vikten av öppenhet. Han pekade på att utbildningssystemet har en nyckelposition och betonade att det nordiska varumärket sprids över världen i takt med ländernas framgång i de internationella jämförelserna. Vanhanen poängterade att Europa skall finna grunden för ekonomisk tillväxt i innovationer, energilösningar, högkvalitativt och produktivt arbete, en öppen världshandel, invandring och en väl fungerande social trygghet.

Sveriges statsminister Fredrik Reinfeldt framförde att vår blandade ekonomiska modell är byggd på innovationskraft, entreprenörskap och företagandekunskap som korsats med en idé om en skattefinansierad välfärd. Därutöver har vi utrymme för mänskliga fri- och rättigheter, yttrandefrihet och jämställdhet i de nordiska länderna. Men han pekade också på vår ökade andel av äldre i befolkningen som ställer ökade krav på skattefinansierad välfärd och på utanförskapet hos en växande grupp i samhället. Reinfeldt menade att kvaliteten i välfärdssektorn är viktigare än den offentliga sektorns storlek. Arbete och företagande är grunden för välfärdsmodellen. Han pekade på behovet av att skapa en nordisk strategi för hur man skall möta den stora förändringen med en ökad konkurrens från företag i Kina, Asien och andra delar av världen.

Reinfeldt noterade idéer om ett nordiskt globaliseringsråd och informerade om att Sverige nu följer Danmarks och Finlands exempel genom att inrätta ett globaliseringsråd under ordförandeskap av den svenska utbildningsministern Lars Leijonborg. Han ansåg det vara intressant att se på frågan även ur ett nordiskt perspektiv och betonade vikten av att det nordiska samarbetet är öppet mot sin omvärld. Reinfeldt pekade även på den positiva utvecklingen i de baltiska länderna.

Det behövs en vidare definition av vad vinnarregionen innebär än med enbart ekonomiska termer, sade *Norges statsminister Jens Stoltenberg*. Man måste tillvarata traditionella nordiska värderingar och ta ansvar för stora globala utmaningar. Gemensamt för de nordiska länderna är att vi har stora offentliga sektorer, en relativt hög skattenivå, en jämn inkomstfördelning och ett välorganiserat arbetsliv med starka löntagarorganisationer. Alla länderna ligger högt på FN:s listor över välfärd, konkurrenskraft och förändringsbenägenhet. Mycket tyder på att man genom starka offentliga välfärdsmodeller kan säkra mångas delaktighet, utbildning och trygghet. Vi har gemensamma problem, som en åldrande befolkning, men vi har också lyckats förändra pensionssystemen med mindre konflikter än många andra länder i världen. Vi lyckas reformera i tid i viktiga offentliga välfärdssystem. Det andra problemet som gäller arbete och utanförskap innebär att reducera antalet människor som är beroende av bidrag och samtidigt upprätthålla en hög sysselsättning. Det tredje handlar om vikten av att integrera etniska minoriteter.

Vari ligger Nordens styrka, frågade sig den isländske statsministern *Geir H. Haarde*. Hans slutsats var att det bör satsas på styrka och kompetens. De nordiska länderna står tillsammans starkare i den globala konkurrensen än var för sig, i synnerhet när det gäller kunskap och spetskompetens. Det skall vara eftertraktat att bo och arbeta i Norden. För att öka Nordens konkurrenskraft krävs att vi har mod att prioritera och koncentrera insatsen på de områden som ger maximala resultat, vilket gäller utbildning, forskning och innovation.

Det är viktigt att man tar utgångspunkt i Nordens styrkepositioner. I Danmark finns *flexicurity*-modellen, som finns i varianter även i de andra länderna, sade *Danmarks statsminister Anders Fogh Rasmussen*. På en mycket liberal arbetsmarknad med stor flexibilitet har arbetsgivarna rätt att anställa och avskeda medarbetare. I gengäld finns en stor social säkerhet för dem som under en period blir arbetslösa. Vi har en mycket hög mobilitet på arbetsmarknaden. Detta är en styrkeposition, men vi måste kunna förnya vår välfärdsmodell och effektivisera offentliga institutioner. Han anförde slutligen fem förslag på hur man kan gå vidare. Förslagen gällde avskaffande av gränshinder, mer samarbete om forskning och innovation, stärkande av näringslivet genom *clusters*, gemensam marknadsföring av Norden samt etableringen av ett nordiskt globaliseringsråd. *Monica Green (s)* frågade Rasmussen om Danmark ställer alltför höga krav på flyktingar och fick svaret att Danmark för en asylpolitik i överensstämmelse med internationella konventioner.

Från oppositionen i Sverige anförde *Sven-Erik Österberg (s)* att vi måste anpassa oss till de förändringar i världen som globaliseringen innebär för att klara konkurrensen och därmed bevara välfärden. Den nordiska modellen passar väl in här även om den kan reformeras. Rörligheten på arbetsmarknaden och mellan våra länder kommer att öka. Vi måste därför intensifiera lösningen på gränsproblemen.

Generaldebatt

Statsministrarnas redogörelse (dokument 4)

Generaldebatten präglades av optimism inför det kommande året.

Finlands statsminister Matti Vanhanen presenterade Finlands ordförandeskapsprogram för år 2007. Målet för årets arbete är att skapa en naturlig förbindelse mellan det pågående finska EU-ordförandeskapet och ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet. Angående sambandet mellan Finlands EU-ordförandeskap och det nordiska ordförandeskapet nämndes att det nordiska samarbetet och de multilaterala satsningarna förankras allt starkare inom de europeiska samarbetsramarna. De nordiska länderna söker inte något permanent block inom EU utan fungerar ofta som vägvisare och förstärker de europeiska initiativen genom att föregå med gott exempel.

Det nordiska ordförandeskapet bygger på programmet ”Möjligheternas Norden – nära Dig”. Det strävar efter att förstärka Nordens möjligheter att

svara på de globala utmaningarna och öka förtroendet för medborgarsamhällets funktionsförmåga och den s.k. nordiska modellen. Nordens konkurrenskraft betonas liksom vikten av att utveckla välfärden. Speciellt uppmärksammas forskningssamarbetet och innovationer som förutsättningar för att förbättra näringslivet i Norden.

Centrala välfärdsfaktorer som utbildning, kultur samt social- och hälsovårdstjänster kommer att stödjas, och de nordiska jämställdhetsmålen skall lyftas fram. Inom ramen för EU:s nordliga dimension och på basis av det nya ramdokumentet skall Finland uppmärksamma miljösektorn och social- och hälsovårdssektorn. Inom ramen för den nordliga dimensionen skall under hösten en gemensam politik för EU, Ryssland, Norge och Island utvecklas. Genom ministerrådets program för Östersjöns tillstånd och Baltikum skall samarbetet stimuleras. Östersjöns tillstånd kommer speciellt att uppmärksammas. Det arktiska samarbetet sker inom Internationella Polarårets tecken 2007–08. Ett centralt tema i programmet är att avskaffa gränshinder och främja nordbornas rörlighet, med speciell uppmärksamhet på ungdomar och studerande. Barn- och ungdomsperspektivet integreras tvärssektoriellt i ministerrådets verksamhet. Det regionalpolitiska samarbetet liksom invånarnas påverkansmöjligheter förbättras.

Den svenska samarbetsministern *Cristina Husmark Pehrsson* tog upp frågan om gränsproblem mellan Sverige och Danmark. Arbetet med att avlägsna hinder är det nordiska samarbetets viktigaste fråga. Resultatet av detta arbete blir en värdeomätare på hela Nordiska ministerrådets och Nordiska rådets arbete. Vi bör vara föregångare och förebilder i ett internationellt sammanhang, något som berör näringslivet och leder till en nordisk hemmamarknad.

Regeringarnas redogörelse om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet framfördes av Norges samarbetsminister *Heidi Grande Røys*. Färöarna hade i ett brev till den danska statsministern i maj 2003 ansökt om medlemskap i Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet, dvs. det nordiska samarbetet, som är omfattat av Helsingforsavtalet. Samarbetsministern redogjorde för det aktuella läget. En kartläggning har gjorts, och diskussionen om frågan fortsätter i det norska förmanskapet med målet att en konstruktiv process skall leda till ett resultat som främjar det nordiska samarbetet (*dokument 9*).

Utrikesministrarnas redogörelse (dokument 5)

Tre teman var centrala i det utrikespolitiska samarbetet under året: reformeringen av FN, bekämpande av människohandel samt samarbetet i den nordliga regionen, sa den norske utrikesministern *Jonas Gahr Støre*. De nordiska länderna bör även i fortsättningen vara pådrivande för en fortsatt reformering av FN. Det fortsatta tematiska långsiktiga arbetet skall föras längs fyra huvudlinjer: skapa förståelse för behovet av reformer, en bred uppslutning utanför Norden och säkra uppföljande åtgärder. Norden bör också utnyttja sin gemensamma ekonomiska tyngd i FN. Ett nära och förpliktande regionalt samarbete krävs för att möta de brott mot de mänskliga rättigheterna som människohan-

deln utgör. EU framhåller vårt nordisk-baltiska samarbete som en god modell för regionalt samarbete.

Just nu är vi inne i en fas av stark och accelererande globalisering. Det nordiska utrikespolitiska samarbetet har alltid varit viktigt och blir nu ännu viktigare, sade *utrikesminister Carl Bildt* i sitt anförande. Sverige kommer under 2007 att vara ordförande i Östersjösamarbetet. Arbetet kommer att få en så praktisk och konkret prägel som möjligt för att ta bort hinder för handel och investeringar. Bildt menade att det krävs en dialog om de stora strategiska utmaningar vi står inför när det gäller den europeiska unionens närmaste grannar i sydöstra Europa. Den nordiska informella och formella utrikespolitiska dialogen kommer framöver att bli ännu mer betydelsefull.

Försvarsministrarnas redogörelse (dokument 6)

Den *danska försvarsministern Anne-Grete Strøm-Erichsen* redogjorde för de nordiska försvarsministrarnas arbete under året och nämnde Afghanistan som ett område där betydande nordiskt samarbete skett. Hon framhöll att en gemensam nordisk insats i internationella fredsoperationer ger en positiv profilering av Norden och är ett viktigt bidrag till fred och stabilitet. 2006 var ett aktivt år på det nordiska försvars- och säkerhetspolitiska fältet. Inom ramen för NORDCAPS var utvecklingen av ett gemensamt styrkeregister centralt, och ambitionen är att kunna sätta upp en gemensam nordisk styrka. De nordiska länderna slår vakt om FN:s betydelse. Därför bör Norden bidra med styrkor till FN:s operationer liksom med att etablera ett nordiskt samarbete om en försvarsinriktad säkerhetsreform, som är mycket efterfrågad av FN, Nato och EU. Inför Sveriges övertagande av ordförandeskapet för de nordiska försvarsministrarna 2007 menade Strøm-Erichsen att samarbetet därmed kommer i de bästa händer med tanke på det arbete som Sverige gör som ledare för den nordiska EU-insatsstyrkan.

De nordiska samarbetsministrarnas frågetimme

Den vid sessioner mycket uppskattade frågetimmen blev i likhet med tidigare år livlig. De nordiska samarbetsministrarna hann besvara 17 muntliga frågor. Fyra av frågorna riktades till Färöarnas samarbetsminister och gällde homosexuellas brist på rättigheter och registrerat partnerskap på Färöarna. Svenska rådsmedlemmar ställde frågor och fick svar om, förutom nyss nämnda fråga, Dankort som gränshinder, framtida finansiering av Grensetjänsten, återupptagen valfångst i Island, snabbtåg mellan Stockholm och Oslo samt klimatanpassad nordisk elmarknad.

Nordiska rådets priser

Nordiska rådets filmpris tilldelades 2006 svenskarna Josef Fares, manusförfattare och regissör, samt producent Anna Anthony för filmen *Zozo*. Motiveringen för priset var att ”*Zozo* är en gripande och relevant film om ett barns överlevnadsstrategier i mötet med krig, sorg och främmande kultur. Filmen

använder ett brett uttrycksregister och kombinerar en stark, realistisk historia med visuell poesi, fantasi och humor. Den ger en tillgänglig och insiktsfull inblick i aktuella konflikter och genom att hämta kreativ näring från olika filmkulturer bidrar den till att förnya den traditionsrika nordiska uppväxtfilmen.”

Den andre svenske prismottagaren var författaren Göran Sonnevi som fick Nordiska rådets litteraturpris för diktsamlingen *Oceanen*. Motiveringen var att ”Oceanen är ett ordhav att sänka sig ned i och omslutas av. Den spänner över ett liv och en poetik som ännu är levande, oavslutad och sökande. Med en akut angelägenhet skriver Sonnevi en poesi som befinner sig i ständig dialog med såväl de politiska och sociala skeendena som de personliga frågorna om skuld och ansvar.”

Nordiska rådets musikpris tilldelades den norska kompositören Natasha Barrett för det elektroakustiska verket ”...feters...” med bl.a. följande motivering: ”Det som först och främst kännetecknar årets vinnarverk är ett modernt, starkt och överbevisande konstnärligt uttryck som förmedlas med integritet och trovärdighet.” Enligt Barrett är verket inspirerat av fysikens lagar för molekylers rörelser i ett begränsat rum och hur dessa rörelser ändrar sig och skjuter fart genom påfyllnad av energi tills rummet sprängs.

Den färöiske professorn, författaren och debattören Bogi Hansen tilldelades 2006 års natur- och miljöpris. Temat för årets pris var klimatförändring och klimatanpassning. Bedömningskommitténs motivering var bl.a. att han fick priset för ”sin omfattande forskning kring klimat och oceanografi i de nordiska havsområdena. Särskilt framhävs hans forskning under lång tid kring havsströmmarna och risken för att bl.a. golfströmmen skulle kunna ta andra vägar.”

Prissumman för vart och ett av de fyra priserna är 350 000 danska kronor.

8 Presidiet, utskotten och kontrollkommittén

Inledning

Nya samarbetsavtal med Baltiska församlingen och Västnorden med inriktning på ett mer konkret och resultatorienterat arbete, åtgärder för att driva på gränshinderssamarbetet och en utredning om de självstyrande områdenas status i det nordiska samarbetet är några resultat av det nordiska samarbetet 2006.

Jämställdhetsfrågor, kampen mot människohandel och klimatförändringar som ett allvarligt miljöhot har varit viktiga frågor på den politiska agendan. Nordiska rådet och de nordiska parlamentspresidenterna har fortsatt dialogen om hur det nordiska samarbetet bättre kan förankras i de nationella parlamenten och bli en naturlig del i de nationella fackutskottens dagliga arbete. Beslut om gemensamma nordisk-baltiska utskottskonferenser har fattats.

Mobilitet och gemensamma satsningar på forskning och innovation för att Norden skall bli en global vinnaregion har varit ett prioriterat tema för samarbetet och utgjorde underlag för debatten vid sessionen mellan statsministrar och oppositionsledare.

Nordisk språkförståelse och psykiatrivården i Norden är andra frågor som varit föremål för diskussion och beslut.

Presidiet

Nordiska rådets presidium består av en president, en vice president och högst elva andra valda medlemmar som utses av plenarförsamlingen. Varje land och varje partigrupp bör vara representerade i presidiet. Presidiet är rådets högsta beslutande organ när plenarförsamlingen inte är samlad.

Presidiet bereder övergripande politiska frågor, pekar ut den allmänna inriktningen och utvecklingen av rådets verksamhet samt ansvarar för att rådets verksamhet samordnas med verksamheten i de nationella parlamenten och med andra internationella organisationer. Presidiet behandlar också budgeten för det nordiska samarbetet samt utrikes- och säkerhetspolitiken. Svenska representanter i presidiet var fram till valet 2006 Gabriel Romanus (fp) och Anita Johansson (s). Vid sessionen invaldes Sinikka Bohlin (s) och Kent Olsson (m) i presidiet.

Prioriteringar under året har varit arbetet med att avlägsna gränshinder i Norden, och diskussioner har förts om inrättandet av en nordisk ombudsmannainstitution. De självstyrande områdenas status i det nordiska samarbetet är en annan fråga som varit föremål för att antal diskussioner i presidiet.

Nordiska rådets arbete 2006

I likhet med föregående år har presidiet beslutat att rådet skall fokusera på ett mindre antal ärenden och aktiviteter för att uppnå resultat. Rådet skall därigenom också få en tydligare profil och plattform i den växande mängden av aktörer i regionen.

Huvudmål för perioden 2005–2007 är

- att avlägsna gränshinder mellan de nordiska länderna
- att stärka det nordiska samarbetet i det nya Europa
- att bygga broar till nordvästra Ryssland och östra Europa
- att fördjupa samarbetet kring Östersjön
- att utveckla samarbetet mellan Västnorden, Arktis och Barentsregionen
- att prioritera kärnområden som språk, kultur och forskning.

Budget

Nordiska ministerrådets budget för 2007 uppgår till ca 860 miljoner danska kronor. Nordiska ministerrådet beslutar om budgetramen, men Nordiska rådet kan påverka samarbetets innehåll.

Presidiet utser varje år en särskild arbetsgrupp, med representanter för var och en av rådets fyra partigrupper, med uppgift att behandla ministerrådsförslaget om kommande års budget.

Nordiska rådet tillstyrkte ministerrådets budgetförslag efter viss justering. Nordiska rådet önskade en höjning av medlen till Nordjobb, projektmedel till miljö och projektmedel till näring, energi och regionalpolitik.

Möte mellan presidiet och de nordiska stats- och utrikesministrarna

I samband med Nordiska rådets session hölls det årliga mötet mellan statsministrarna och presidiet. Frågor som diskuterades vid mötet var de självstyrande områdenas status i det officiella nordiska samarbetet samt arbetet med att göra Norden till en global vinnarregion.

Traditionsenligt träffade presidiet också de nordiska utrikesministrarna under sessionen. Vid mötet lämnade den svenske utrikesministern Carl Bildt en lägesrapport från det svenska ordförandeskapet i Östersjörådet och främst uppföljningen av resolutionen från den parlamentariska Östersjökonferensen i september 2006 i Reykjavik.

Den finske utrikesministern lämnade en redogörelse för det finska ordförandeskapet i EU och särskilt för arbetet med ett nytt ramverk för den nordliga dimensionen. Vid mötet lämnades också en lägesrapport för det arktiska samarbetet och för de nordiska ambitioner som finns inför de kommande sex åren av nordiskt ordförandeskap i Arktiska rådet.

Möte mellan presidiet och de nordiska talmännen

Nordiska rådets presidium har vid två tillfällen under året mött de nordiska parlamentspresidenterna för att diskutera kostnaderna för det nordiska samar-

betet och det nordiska samarbetets förankring i de nationella parlamenten. En överenskommelse har träffats om att arrangera gemensamma utskottskonferenser med teman som är av stor vikt för de nordiska eller nordisk-baltiska ländernas parlamentsutskott. En första konferens planeras under hösten 2007.

Vid mötet under Nordiska rådets session presenterades program och budget för Nordiska rådets verksamhet 2007. Information om budget och arbetsprogram är ett viktigt led i förankringsprocessen, och presidiet och talmännen är överens om att ett årligt informationsmöte skall äga rum i samband med sessionerna.

Kris- och katastrofhantering

De nordiska länderna bedriver var för sig ett relativt omfattande utvecklingsarbete kring samhällssäkerhet. Samarbetet mellan de nordiska länderna förefaller dock inte vara fullt så utvecklat. Ett stärkt nordiskt samarbete borde kunna leverera mervärde i hanteringen av den nya säkerhetssituationen, både konceptuellt (hotbildsanalys, planering), operativt (samordning av åtgärder för att hantera hoten) och legalt (utarbete nya legala grunder). Det skulle därmed bidra till den samlade nordiska samhällssäkerheten. Det skulle också kunna främja initiativ och konkreta åtgärder inom EU:s civila krishantering och arbete för samhällssäkerhet. Hoten är gränsöverskridande oavsett om det handlar om terrorism, naturkatastrofer eller annat.

I en framställan (*rekommendation nr 5/2006*) rekommenderar Nordiska rådet att en rapport utarbetas angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare rekommenderas att det under 2007 arrangeras en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet.

Den norske utrikesministern Jonas Gahr Støre framförde vid sessionen att ministerrådet skulle återkomma till Nordiska rådet med en rapport för att klargöra möjligheterna till ett stärkt nordiskt samarbete om samhällssäkerhet.

Gränshinder – en nordisk gränshindersombudsman

Under 2006 har Hallå Norden sammanlagt fått 3 400 hänvändelser från allmänheten i Norden med frågor som i något avseende rör gränshinder för den nordiska medborgaren. Som ett gränshinder definieras situationer där enskilda har fått felaktiga upplysningar från myndigheter och situationer där nationella lagar och regler eller tolkningar skiljer sig åt mellan länderna och där detta givit upphov till problem för nordiska medborgare som bor i två eller flera nordiska länder.

Under 2007 kommer det att skapas en databas över inrapporterade gränshinder som beror på olikheter i regelverken mellan de nordiska länderna. Förhoppningsvis skall detta underlätta överblicken över befintliga gränshinder och därmed också att de får en lösning.

För att driva på takten i gränshinderssamarbetet har presidiet under året diskuterat behovet av en nordisk gränshindersombudsman. Ärendet bereds fortsatt inom rådet, och beslut kommer att tas under 2007.

De självstyrande områdenas status i det nordiska samarbetet

Med anledning av att Färöarna ansökt om ett självständigt medlemskap i Nordiska rådet har frågan om de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet diskuterats och utretts under 2006.

Vid sessionen lämnades en redogörelse för den kartläggning som gjorts av Nordiska ministerrådet. Vid de förda diskussionerna framgick att det finns stor samstämmighet om att stärka de självstyrande områdenas status i det nordiska samarbetet och att detta kräver ett klargörande av vad som är möjligt att göra inom ramen för Helsingforsavtalet. Vidare krävs ett klargörande rörande ländernas beredskap att företa en ändring av Helsingforsavtalet i syfte att stärka de självstyrande områdenas ställning i det officiella nordiska samarbetet.

Nordiska rådets svenska delegation har i en skrivelse till samarbetsministern ställt frågan om den svenska regeringens inställning till en ändring av Helsingforsavtalet.

Beslut i frågan kommer att tas vid rådets session i Oslo år 2007.

Internationellt arbete

Nya samarbetsavtal har under året undertecknats mellan Nordiska rådet och Baltiska församlingen samt mellan Västnordiska rådet och Nordiska rådet för att stärka och konkretisera samarbetet.

Samarbetet med Baltiska församlingen har kommit in i en ny fas. I stället för stora gemensamma möten arbetar nu utskotten kring konkreta sakfrågor och politiska initiativ.

Medlemmar av presidiet har deltagit i Baltiska församlingens, Benelux interparlamentariska församling och OSSE:s sessioner och hållit möten med deras presidier. Nordiska rådet är också en aktiv deltagare i Östersjösamarbetet och det Arktiska samarbetet och har deltagit med delegationer i såväl den parlamentariska Östersjökonferensen som den Arktiska parlamentariska konferensen.

Rådet skall utveckla sitt parlamentariska samarbete med Ryssland, både med statsduman och med federationsrådet samt med nordvästra Rysslands parlamentariska sammanslutning. Rådet skall också sträva efter att vidareutveckla samarbetet med Ryssland inom ramen för det parlamentariska Östersjösamarbetet.

Många organisationer är verksamma i Nordens närområden. Det är angeläget att verka för en koordinering av ambitioner och åtgärder så att den samlade effekten av arbetet blir så effektivt som möjligt.

Kultur- och utbildningsutskottet

Inom kultur- och utbildningsutskottets område behandlas frågor om allmän kultur och konst, ett mångkulturellt och multietniskt Norden, film och medier,

språk, idrott, barn- och ungdomskultur samt Föreningen Norden och frivilligsektorn. Dessutom behandlas utbildning, undervisning och forskning.

Svenska medlemmar har under året varit Lars Wegendal (s) (ordförande), Heli Berg (fp), Tuve Skånberg (kd) samt Nils-Erik Söderqvist (s).

Efter valet till riksdagen i september 2006 beslöts vid sessionen att Christer Adelsbo (s), Gunilla Tjernberg (kd) och Mats Johansson (m) skulle vara svenska medlemmar i utskottet tillsammans med Lars Wegendal (s) som även i fortsättningen är utskottets ordförande.

Under året har framför allt kultursektorn varit i fokus i utskottets arbete med anledning av den nordiska strukturreform som, i dialog med utskottet, genomförs av Nordiska ministerrådet och formellt inletts den 1 januari 2007.

Strukturreform om kultursamarbete

Utskottets *arbetsgrupp* har under 2006 fört en nära dialog med ministerrådet om *en strukturreform av det nordiska kultursamarbetet*. Ministerrådet lade under året fram sin färdiga *handlingsplan för nordiskt kultursamarbete 2007–2009* för rådet. Planen har arbetats fram i samarbete med utskottet. Under hela 2006 har en *reformprocess* pågått med strukturändringar på kulturområdet med löpande information till Nordiska rådets kultur- och utbildningsutskott. Den nya strukturen trädde i kraft den 1 januari 2007. Inom ramen för kulturens verksamhet innebär detta stora förändringar. Flera nordiska institutioner läggs därmed ned, vilket frigör medel för tidsbundna, tematiserade program. Ett brett program för mobilitets- och residensverksamhet har utvecklats och startades 2006 liksom även ett program för dataspel för barn och unga och ett för stöd till konstsamarbete i Norden. Ett kontakt- och administrationscentrum (Kulturkontakt nord) för programmen har upprättats i Finland. Medel har därmed kunnat omfördelas till bl.a. de fem nordiska husen i Grönland, Färöarna, Island, Åland och Finland, som får tillskott för en utökad verksamhet. Till Nordens hus på Färöarna förläggs hanteringen av Nordiska rådets musikpris. Ungdomsportalen Valhalla överförs till Nordens institut i Finland.

Utskottets ordförande och vice ordförande har under året haft möte med den norska kulturministern för att diskutera arbetsgruppens slutsatser och uppfattningar för att därigenom göra inspel till det förslag som ministrarna lade fram vid sessionen. Utskottets arbetsgrupp kommer att fortsätta sitt arbete under 2007 för att nära följa hur strukturreformen utvecklas. Gruppen kommer också att lägga fram egna förslag på området. Svensk medlem i gruppen är Lars Wegendal (s). I likhet med tidigare år har kulturutskottet haft ett *dialogmöte* med de nordiska kulturministrarna i samband med sessionen. Vid mötet diskuterades ingående den nya strukturen för kultursamarbetet.

Tv-samarbete

Frågan om möjligheten för nordbor att se grannländernas tv-program har behandlats av rådet lika länge som rådet funnits till. Utskottet behandlade detta år ett medlemsförslag om att Nordiska ministerrådet vid införande av

digital-tv verkar för att de nordiska public service-kanalerna ingår i det kostnadsfria tv-utbudet. Dessutom bör de nordiska ländernas regeringar vid införandet av digital-tv säkerställa att public service-kanalerna sänds okodade och att en samordning sker av den teknik som används så att möjligheterna att se grannlands-tv inte begränsas. Utskottet menade att det inte är möjligt att genomföra en ”must-carry”-princip och att det därför är svårt att kräva att grannlands-tv gratis skall vara tillgänglig i det digitala tv-nätet i Norden. Däremot menade utskottet att det borde vara möjligt att kräva att den digitala tv-operatören förmedlar grannlands-tv som en del av programutbudet. Rådet antog vid sessionen en rekommendation till de nordiska ländernas regeringar om att *säkra att de nordiska public service-kanalerna ingår i programutbudet när digital-tv införs samt att arbeta för en harmonisering av tekniska standarder för digital-tv (rekommendation nr 24/2006).*

Språk

Kultur- och utbildningsutskottet har under 2006 haft *språkfrågan* som ett prioriterat område. Ett förslag från Nordiska ministerrådet om en ny deklaration om nordisk språkpolitik hade överlämnats till rådet. Förslaget innebar att alla nordbor har grundläggande språkliga rättigheter. Fem mål uttalas i deklarationen. För att nå dessa vill kultur- och utbildningsministrarna arbeta med språkförståelse, parallellspråkighet, flerspråkighet samt Norden som språklig föregångsregion. Utskottet enades om att stödja förslaget men framhöll att teckenspråken bör ges samma ställning som lagstadgade minoritetsspråk, att utarbeta en åtgärds- och handlingsplan för att nå målsättningarna i deklarationen samt att prioritera åtgärder på språkförståelsens område. Rådet rekommenderade vid sessionen Nordiska ministerrådet att genomföra *Deklaration om nordisk språkpolitik (rekommendation nr 23/2006).*

Nordplusprogrammen

Utskottet behandlade ett ministerrådsförslag om en vidareutveckling av Nordplusprogrammen för 2008–2011, vilket skulle innebära en utveckling av kvalitet och innovation i utbildningssystemen för livslångt lärande. En omorganisering skulle ske som ett ramprogram med en tvärssektoriell del och med sektorsprogram. De nuvarande Nordplusprogrammen innefattar de nordiska länderna. Från och med 2008 kommer programmen att innebära ett likvärdigt samarbete mellan de nordiska och de baltiska länderna. Med undantag för Nordplus språk och Nordplus junior utvidgas de övriga programmen till både nordiskt och baltiskt deltagande. Rådet rekommenderade ministerrådet att genomföra programmen (*rekommendation nr 25/2006*).

Nationell förankring

För att uppnå en bättre förankring i parlamenten inbjuds motsvarande nationella utskott regelbundet till kultur- och utbildningsutskottets möten, i det land mötet hålls i, för en ömsesidig information.

Samarbete 2007

År 2007 kommer särskild uppmärksamhet att ägnas åt Kultur och näring samt Kultur och hälsa. Nordiska ministerrådets kulturreform kommer fortsatt att bevakas med stort intresse och nya initiativ kommer att tas av utskottet inom denna sektor. Som ett led i detta arbete kommer utskottets sommarresa att innehålla besök i ett par av de västnordiska husen och instituten. Deklarationen om nordisk språkpolitik kommer att bevakas, den centrala frågan om levande nordiska språk är alltid en del av utskottets arbete. Inom ramen för det tvärfackliga projektet i rådet om en global vinnareregion kommer utskottet bl.a. att arbeta med frågan om det mångkulturella samhället liksom med forskning och innovation.

Välfärdsutskottet

Välfärdsutskottet svarar för ärenden som rör välfärds- och trygghetssystem, social- och hälsovård, handikapp, bostadspolitik, familj, barn och unga samt alkohol och narkotika. Monica Green (s), Kent Olsson (m) och Paavo Vallius (s) har under året varit svenska medlemmar i utskottet. Efter valet i september 2006 valdes vid den 58:e sessionen Göte Wahlström (s), Marianne Kierke-mann (m) och Jessica Polfjärd (m) till svenska medlemmar i utskottet.

Samarbetet under 2006

Välfärdsutskottet har under 2006 fortsatt sin granskning av den nordiska *psykiatrivården*, vilket bl.a. resulterat i ett utskottsförslag om barn och ungas väntetider i psykiatrivården. Därutöver har en konferens med representanter för de nordiska parlamenten arrangerats för erfarenhetsutbyte om nationella satsningar på området. I avsikt att ta initiativ för att säkra välfärden på sikt har utskottet också behandlat frågor som rör den svårösta ekvationen med en *åldrande befolkning* och föränderliga samhällsstrukturer kombinerat med nordiska trygghetsordningar.

Utskottet har också under året fokuserat sitt arbete på den *nordiska folkhälsan*. Detta med anledning av ministerrådets arbete med en nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet.

Utskottet har tillsammans med Beneluxparlamentet, Baltiska församlingen och British-Irish Interparliamentary Body arrangerat en konferens om *narkotikaproblematiken* och handeln med droger i ett globalt perspektiv.

Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet är eniga i behovet av att förstärka samarbetet mellan länderna på *alkoholpolitikens* område. Det behövs en gemensam strategi för att sätta en nordisk prägel på den alkoholpolitiska dagordningen i EU och WHO. En av de prioriterade frågorna för det nyligen avslutade finska ordförandeskapet i EU var arbetet med höjningen av miniskatten på alkohol. Vid sessionen gavs en redogörelse för det alkoholpolitiska samarbetet i Norden av ansvariga ministrar. Rådet informerades om den alkoholstrategi som EU-kommissionen presenterat bara en vecka tidigare. Det

framkom också att samtliga nordiska länders finansministrar stödde det finska ordförandeskapet i arbetet med att i EU öka minimiskatterna på alkohol. Ministerrådet delade rådets uppfattning att det var viktigt med ett tätt och nära samarbete i Norden för att internationellt kunna arbeta för att reducera det skadliga bruket av alkohol.

Psykiska hälsan bland barn och unga

Välfärdsutskottet har beslutat att under 2005–2007 koncentrera sitt arbete kring *psykiatrivården* i de nordiska länderna. Huvudinriktningen för arbetet är att försöka lyfta fram goda exempel på nationell nivå och att sprida erfarenheter och kunskaper. Gemensamma nordiska åtgärder kan komplettera nationella åtgärder för att förbättra och förebygga psykisk ohälsa. Områden som det fokuseras på är den mentala ohälsan och våldsbrott, frivilligorganisationernas roll inom psykiatrin samt barns och ungas situation inom psykiatrivården.

Från flera av de nordiska länderna kommer rapporter om att den psykiska ohälsan bland barn och unga ökar kraftigt. Samtidigt rapporteras om långa väntetider till våra vårdinstitutioner och att de fortsatt ökar. Det finns en gemensam syn i de flesta nordiska länder att det behövs större satsningar på vården av barn och unga med psykisk ohälsa. Långa väntetider för att komma i kontakt med psykiatrin är ett genomgående problem i de nordiska länderna. Vid sessionen framlade därför välfärdsutskottet ett utskottsforstag i vilket föreslås att rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar att vidta kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma till rätta med de långa väntetiderna inom psykiatrivården för barn och unga. Nordiska rådet beslöt i enlighet härmed (*rekommendation nr 17/2006*).

Bekämpning av spridning av hiv/aids och multiresistent tuberkulos

Välfärdsutskottet har behandlat ett medlemsförslag om att skapa ett mer formaliserat samarbete mellan Nordiska ministerrådet och Barentsrådet för att bekämpa spridningen av hiv/aids och smittsamma sjukdomar som multiresistent tuberkulos.

Situationen i Barentsområdet när det gäller spridningen av hiv/aids och smittsamma sjukdomar är alarmerande och oroväckande. Smittsamma sjukdomar stannar inte vid nationella gränser och därför måste en hotande epidemi bekämpas genom internationellt samarbete. Det nordiska samarbetet har tillsammans med det som finns inom Barentsrådet och EU-strukturen, genom kontakterna och samarbetsprogrammen, verkat för att förbättra situationen för de människor som bor i denna del av världen. I dag förekommer inte ett formellt samarbete mellan Nordiska ministerrådet och Barentsrådet annat än att ministerrådet inbjuds till de möten som Barentsrådet arrangerar. Båda sidor anser att ett mer formaliserat samarbete mellan de bägge organisationerna inte behövs.

Nordiska ministerrådet deltar i den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande. Partnerskapet har som huvudprioritering att bekämpa smittsamma sjukdomar med särskilt fokus på hiv/aids. Ministerrådet

bidrar till partnerskapet genom att relevanta ministerrådsprogram kopplas samman med partnerskapets aktiviteter och bidrar därigenom till koordineringen på området.

Välfärdsutskottet ansåg dock att Archangelsk/Murmansk borde vara föremål för större engagemang för det nordiska samarbetet och ber därför i en rekommendation att Barentsrådet en gång per år rapporterar om hur programmen fortskrider. Utskottet anser också att ministerrådet bör satsa mer inom social- och hälsoområdet, särskilt när det gäller fattigdom och socialt utsatta och att verka för att hiv/aids och tuberkulosproblematiken tas upp inom ramen för programmen i den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande. I budgeten för 2008 bör ökade medel avsättas för finansieringen av social- och hälsoområdet med fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridning av hiv/aids och tuberkulos (*rekommendation nr 16/2006*).

Handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet

Med anledning av ett ministerrådsförslag föreslår välfärdsutskottet Nordiska ministerrådet att aktivt arbeta för att implementera en nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet. Syftet med planen är att understryka vikten av att arbeta för bättre hälsa och ökad livskvalitet på lika villkor för alla nordiska medborgare (*rekommendation nr 15/2006*).

I sitt betänkande pekar utskottet på det positiva med en handlingsplan som visar på sambandet mellan god kosthållning och fysisk aktivitet för bättre hälsa för individen och minskade kostnader för samhället. I detta sammanhang bör också noteras vikten av ökade satsningar på mer forskningsinsatser. Den gemensamma plattform och katalog för insatser som beskrivs i handlingsplanen kan om den används rätt få stor inverkan både nationellt och inom EU.

Den gemensamma katalog med prioriteringar och insatser som identifierats är en viktig del i arbetet med att få befolkningarna i de nordiska länderna medvetna om vikten av god kosthållning och fysisk aktivitet. Speciellt viktigt är det att nå barn och unga, vilket handlingsplanen lagt stor vikt vid.

Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion

Välfärdsutskottet har behandlat ett medlemsförslag angående bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion. I förslaget föreslås rådet rekommendera de nordiska ländernas regeringar att etablera ett formellt samarbete för erfarenhetsutbyte, koordinering av insatser, stöd och förståelse för varandras insatser och åtgärder när det gäller arbetet med smittskydd och bekämpning av fågelinfluensa. I förslaget föreslås även att det etableras en gemensam nordisk vaccinproduktion.

I dag förekommer täta kontakter mellan de nordiska länderna men inget formaliserat samarbete. Utskottet anser därför att det borde finnas ett mera

formellt samarbete på området. Då det i huvudsak är myndigheter i de olika nordiska länderna som ansvarar för det praktiska och konkreta arbetet med strategier och skydd bör ett sådant formellt samarbete ske på myndighetsnivå (*rekommendation nr 8/2006*).

Nordiska ministerrådet har tillsatt en referensgrupp med uppdrag att värdera möjligheterna för en samnordisk vaccinerproduktion. Utskottet anser därför att denna del av medlemsförslaget redan är beaktat.

Utbildningsbehov inom demensområdet

Välfärdsutskottet beslöt att föreslå rådet att anta en rekommendation angående stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet (*rekommendation nr 11/2006*). Demens- och Alzheimersföreningarna i Norden hade i en resolution informerat rådet om behovet av kompetens inom omsorg och vård av personer och att det redan fanns en mångfald av utbildningar på området i Norden.

Avsikten är att efter kartläggningen undersöka hur utbildningen på demensområdet bör utformas för att säkra god kvalitet i utbildningen.

Samarbetet under 2007

Utskottet kommer under 2007 att arbeta med den nordiska välfärdsmodellen kopplat till rapporten "Norden som global vinnarregion" där utskottet ingår i en tvärssektoriell arbetsgrupp inom Nordiska rådet. Det bostadspolitiska arbetet kombinerat med social utsatthet, segregation och hemlöshet och den alltmer utbredda fattigdomen kommer att granskas.

Utskottet kommer också att fokusera på den nordiska folkhälsan med speciell inriktning på fetma och ohälsa i samhället. Tillsammans med ministerrådet skall utskottet diskutera behovet av fortsatt välfärdsforskning i Norden.

Utskottet avser också att fortsätta sitt samarbete med Baltiska församlingen. Utskottet är positivt till fortsatt samarbete och understryker att det skall ske på lika villkor där båda är jämställda partner och samarbetet skall ske på klart definierade och avgränsade områden.

Medborgar- och konsumentutskottet

Utskottet behandlar frågor som rör mänskliga och medborgerliga rättigheter, jämställdhet, demokrati, kriminalitet (inklusive internationell brottslighet och terrorism), konsumentfrågor, livsmedel, lagstiftning, urbefolkningsfrågor, invandring och integration samt samarbete mot rasism. Svenska medlemmar har under året varit Marianne Carlström (s), Elina Linna (v) samt Inger René (m). Den 17 oktober 2006 valdes en ny svensk delegation till Nordiska rådet och vid den 58:e sessionen i Köpenhamn valdes Johan Linander (c), Elina Linna (v), Hans Wallmark (m) samt Maria Öberg (s) till svenska medlemmar i medborgar- och konsumentutskottet

Samarbetet 2006

Utskottets arbete har under året fokuserats kring frågor som rör trafficking och människohandel, demokrati och mångkulturell samexistens, organiserad brottslighet och terrorism, jämställdhet och könsroller.

Jämställdhetsfrågor

Jämställdhet, könsroller och familjerelaterat våld är frågor som hänger samman och som uppmärksammats i utskottet under året. I januari besökte utskottet NIKK (*Nordisk Institut for Kvinde og kønsforskning*). Institutet, beläget i Oslo, sorterar under Nordiska ministerrådets jämställdhetssektor (MR-JÄM) och bedriver forskning inom ett antal områden, däribland pornografi och dess inverkan på ungdomar, könsroller och jämställdhet, trafficking och prostitution. Det redogjordes bl.a. för ett pågående forskningsprojekt om trafficking. I projektet ville man bl.a. undersöka två frågeställningar: Varför är de nordiska länderna, trots en relativt väl utvecklad jämställdhet, en stor marknad för trafficking och människohandel och hur ser sambandet mellan människohandel och prostitution ut? Ytterligare ett projekt, *Hur pornografins utbredning inverkar på ungdomars uppfattning om kön*, skulle avslutas under sommaren 2006 och följas upp av en nordisk projektgrupp, tillsatt av ÅK-JÄM. Utskottets medlemmar önskade ta del av resultaten från de olika forskningsprojekten som underlag till utskottets vidare arbete med dessa frågor.

Medborgar- och konsumentutskottet diskuterade i april Nordiska ministerrådets årliga *handlingsplan för det nordiska jämställdhetssamarbetet 2006*. Handlingsplanen baserar sig på ett nordiskt jämställdhetssamarbetsprogram för åren 2006–2010, *Med fokus på kön är målet ett jämställt samhälle*. Samarbetsprogrammet skall under fem år vara utgångspunkten för jämställdhetssamarbetet i Norden. Utskottet ställde sig positivt till ministerrådets handlingsplan och Inger René (m) betonade vikten av att Nordiska rådets arbete med att leva upp till jämställdhetsmålen måste fortskrida.

I juni besökte utskottet Grönland där man bl.a. mötte representanter från Jämställdhetsrådet. Man diskuterade jämställdhet, våld i familjen samt sociala utmaningar. Det framkom under mötet att våld i hemmet är ett ökande problem i Grönland och att alkohol ofta är involverat i samband med våldet. Några av förklaringarna sades vara en mycket snabb samhällsförändring, förändringar i befolkningssammansättningen, arbetslöshet samt ändrade familjestrukturer. Konklusionen av mötet var att Grönland står inför stora utmaningar på jämställdhetsområdet.

Justitie- och lagstiftningsområdet

Medborgar- och konsumentutskottet behandlade i januari Nordiska ministerrådets program och principer för det nordiska justitiesamarbetet (*framställning nr 2/2006*). Målsättningen med programmet är att befästa de demokratiska beslutsprocesserna och främja rättssäkerheten i de nordiska länderna. Programmet skall utvärderas och eventuellt revideras senast år 2009. Utskot-

tet välkomnade att önskemålet om dialog med justitieministrarna inför utarbetande av samarbetsprogrammen hörsammats i förslaget. Man uppmanade därför i sitt betänkande de framtida ordförandeskapsländerna att söka dialog med Nordiska rådet i god tid före framläggandet av ordförandeskapsprogrammen.

EU:s kemikalielagstiftning – Reach, behandlades av utskottet mot bakgrund av Nordiska ministerrådets meddelande över *framställning nr 9/2005*. En uppföljande rekommendation där Nordiska rådet föreslår en förstärkning av substitutionsprincipen i EU:s kemikalielagstiftning Reach (*framställning nr 6/2006*) antogs av presidiet.

Ett utskottsförslag om rättsvetenskaplig forskning inom nordliga havsområden samt en etablering av en traktat gällande Arktis (*framställning nr 9/2006*) behandlades av utskottet och antogs av presidiet. Medborgar- och konsumentutskottet konstaterade att i takt med att havsisen i Arktis smälter öppnar sig möjligheter för exploatering av gas och olja. De regelverk och konventioner som redan existerar på området behöver enligt förslaget förstärkas och samordnas. I förslaget betonas att utmaningarna i samband med att havsisen försvinner är stora och att det finns ett behov för mer forskning.

I april arrangerade medborgar- och konsumentutskottet tillsammans med näringsutskottet ett seminarium om *IT-privacy och IT-säkerhet*. Representanter från ministerrådet samt experter från företaget DK-cert var inbjudna för att redogöra för lagar och regler kring IT. Under seminariet framkom bl.a. att lagstiftning endast har en begränsad effekt på IT-området och att det generellt finns en mycket liten kunskap hos människor om hur teknologin fungerar. Mer information till medborgarna samt en större medvetenhet om riskerna är nödvändigt i takt med att allt fler får tillgång till Internet var konklusionen av seminariet.

Internationell brottslighet, terrorism och människohandel

Ett av medborgar- och konsumentutskottets prioriterade områden var år 2006 organiserad brottslighet, terrorism och människohandel. Ett antal möten och seminarier arrangerades av utskottet. Tre medlemsförslag på området prostitution och människohandel behandlades också under året.

Ett seminarium om *kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna* arrangerades tillsammans med presidiet i Oslo i januari 2006. Bakgrunden till seminariet var Nordiska rådets ökade intresse kring frågor rörande krishantering, konfliktförebyggande samt civil säkerhet. Rådet har i olika sammanhang uttalat sitt stöd till det internationella samfundets kamp mot terrorismen och att den måste vara inriktad på att bekämpa terrorismens grundläggande orsaker. Ett antal experter på området var inbjudna till seminariet som dels gav tillfälle till en fördjupning av kunskaperna på området, dels gav underlag till eventuella gemensamma nordiska inspel. Bland de frågor som berördes fanns terrorismens hotbild och samhällets sårbarhet, folkrättsliga aspekter samt lagstiftning och regelverk inom EU.

Europarådets jämställdhetsutskotts arbetsgrupp om våld mot kvinnor i hemmet inbjöd i början av året Nordiska rådet att delta i kampanjen med olika arrangemang och uttalanden på nordisk nivå. Medborgar- och konsumentutskottet ställde sig positivt till detta, men såg hellre att man i stället för våld mot kvinnor i hemmet använde formuleringen familjevåld, eftersom våldet i hemmen även drabbar barnen i familjen. Utskottet beslöt sig för att sätta frågan på dagordningen för sitt arbete under 2007.

Medborgar- och konsumentutskottet behandlade under året tre medlemsförslag om prostitution och människohandel. Två av förslagen väcktes av den vänstersocialistiska gröna gruppen, kampanj mot förmedling av sexköp (*rekommendation nr 18/2006*) samt skydd till offer för människohandel (*rekommendation nr 19/2006*). Det tredje förslaget, bekämpande av människohandel för sexuellt utnyttjande (*rekommendation nr 20/2006*) väcktes av den socialdemokratiska gruppen. Medlemsförslagen debatterades under Nordiska rådets 58:e session i Köpenhamn.

(Debatten samt övriga möten och seminarier på detta område behandlas särskilt under kapitel 4, Kampen mot människohandel.)

Konsumentsektorn

År 2005 nedlades ministerrådet för konsumentfrågor som ett officiellt ministerråd. Samarbetet har därefter fortsatt på ett inofficiellt plan där de anslag som rör det konsumentpolitiska området vidareförs i budgeten enligt samarbetsprogrammet för 2005–2010. Nordiska rådet har också betonat att de politiska prioriteringarna bör ske i dialog och samarbete med rådet. Medborgar- och konsumentutskottet kunde dock konstatera att budgeten för 2007 krympt med knappt två miljoner kronor från året före. Detta gav anledning till viss oro och utskottet underströk vikten av att noga följa utvecklingen av budgeten för det inofficiella konsumentsamarbetet.

Med anledning av EU:s handlingsplan om *Konsumentpolitik 2007–2013*, *EU:s konsumentpolitiska strategi* samt *det nordiska konsumentsamarbetet* bjöd utskottet i oktober 2006 in handelsråd Ilkka Cantell från ministerrådet för en redogörelse på området. Grundtanken i handlingsplanen är att den nordiska konsumentlagstiftningen skall ligga mer i nivå med övriga EU-länder. På fråga om statusen för konsument- och folkhälsofrågor inom EU sade handelsrådet att samtliga mindre sektorer fått skära i budgeten, inte endast konsumentsektorn. Han tillade att ett uttalande från medborgar- och konsumentutskottet med anledning av harmoniseringen med EU kunde vara en god idé. Utskottet beslutade sig för att uttala sig först när den nordiska konsumentgruppen hade reviderat samarbetsprogrammet mot bakgrund av EU:s handlingsplan och konsumentpolitiska strategi.

Interkulturell dialog

I april 2006 arrangerade medborgar- och konsumentutskottet tillsammans med presidiet ett möte om behovet av interkulturell dialog. Bakgrunden till mötet var den s.k. karikatyrkrisen som föranletts av Jyllands-Postens publice-

ring av ett antal teckningar av profeten Muhammed. Danmark, men även andra nordiska länder, drabbades av starka reaktioner och aktioner efter publiceringen. Mötets syfte var att med hjälp av ett antal experter ta fram ett underlag till ställningstagande rörande Nordiska rådets agerande på detta mycket komplexa område. Man ville också klarlägga vilka initiativ rådet kan ta på ett nordiskt plan för att främja en saklig grund för vidare dialog och debatt.

Som en följd av detta möte inledde Nordiska rådet ett samarbete med Huset Mandag Morgen kring deras initiativ *Co-existence of civilizations* som syftar till att starta en dialog om vad som krävs för att stärka samexistensen mellan nationer, kulturer, religioner etc.

Hälsa och livskvalitet

Nordiska ministerrådets ämbetsmannakommitté för social- och hälsofrågor (ÅK-S) presenterade 2006 ett utkast till en *nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet (rekommendation nr 15/2006)*. Medborgar- och konsumentutskottet ansåg tillsammans med välfärdsutskottet i ett gemensamt betänkande att det var ett väl genomarbetat dokument som tog sikte på åtgärder inom en rad viktiga områden. Utskotten ställde sig bakom handlingsplanens ambitiösa mål med de prioriteringar och insatser som ansågs viktiga, och man var också positiv till att handlingsplanen lagt stort fokus på vikten av att nå barn och unga i arbetet för en bättre hälsa och livskvalitet.

Samarbetet under 2007

Medborgar- och konsumentutskottet kommer fortsatt att arbeta med frågor som rör organiserad brottslighet och människohandel. Den gemensamma kampanjen med Europarådet om familjevåld fortsätter, bl.a. i form av ett seminarium i samband med rådets januarimöten 2007. Andra ämnen som behandlas under 2007 är jämställdhetsfrågor, mänskliga rättigheter, etisk konsumtion samt demokratifrågor.

Miljö- och naturresursutskottet

Nordiska rådets miljö- och naturresursutskott ansvarar för ärenden som rör miljö och skogsbruk, fiske, hållbar utveckling samt energi. Den nordiska miljöskyddskonventionen anger att de nordiska länderna skall informera varandra om beslut som kan medföra gränsöverskridande miljöpåverkan. Det nordiska samarbetet bygger på principen om största gemensamma nämnare, det land som har högsta ambitionen för miljöarbetet används som måttstock i avsikt att få genomslag för nordisk miljöpolitik internationellt och särskilt i EU.

Svenska medlemmar i utskottet var fram till valet Sinikka Bohlin (s), Barbro Feltzing (mp), Agne Hansson (c) och Gunilla Tjernberg (kd). Vid den

58:e sessionen utsågs Anita Brodén (fp), Ann-Kristine Johansson (s) samt Jan Lindholm (mp) till medlemmar av utskottet.

Samarbetet 2006

Miljö- och naturresursutskottet har under året främst arbetat med frågor om miljön i nordområdena och Östersjön, klimatfrågan, alternativa drivmedel och energipolitiken.

Miljön i nordområdena och Östersjön

Den socialdemokratiska gruppen väckte ett medlemsförslag om att Nordiska ministerrådet skulle utarbeta en egen nordområdesstrategi med utgångspunkt i att de nordliga områdenas unika områden med orörd miljö, Arktis, Barents hav och Karahavet, står inför stora miljöhot. Utskottet ställde sig bakom intentionerna i medlemsförslaget och pekade på att klimatförändringen leder till större aktivitet i området. Mot bakgrund av detta och den verksamhet som inleds inom ramen för Nordiska ministerrådets Arktiska program och Rysslandsprogram beslöt utskottet att väcka ett utskottsförslag som supplement till de redan beslutade insatserna. Rådet antog i enlighet med förslaget en rekommendation (*nr 7/2006*) till de nordiska ländernas regeringar att arbeta för att de arktiska frågorna får tydligt fokus i EU:s fortsatta politik och strategi för den nordliga dimensionen, att arbeta för att Arktiska rådet under det nordiska ordförandeskapet 2007–2012 utarbetar förslag till gemensamma minimistandarder för miljökrav för offshore-verksamhet och sjötransporter i det arktiska havsområdet samt att enas om att det före utgången av 2006 beslutas om etablering av ett permanent sekretariat för Arktiska rådet, åtminstone under det nordiska ordförandeskapet. Ett arktiskt sekretariat är nu under etablering i Tromsø.

Mittengruppen väckte på åländskt initiativ ett medlemsförslag om totalförbud och kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön med hänvisning till Marpol-73/78-konventionen som förbjuder utsläpp av toalettavfall från fartyg i Östersjön med undantag för om avfallsvattnet först behandlas ombord eller utsläppen sker mer än 12 sjömil från land. I förslaget anförs att detta är otillräckligt med hänsyn till övergödningen. Vidare anförs i förslaget att det bör finnas ett kontrollsystem som säkrar att alla stora fartyg lämnar sitt avfall i hamn. Medlemsförslaget sändes ut på remiss i de nordiska länderna. Helcom, Sveriges och Finlands regeringar upplyste om att ett utredningsarbete igångsatts för att kartlägga fartygsutsläppen och deras effekt på miljön i Östersjön. Utskottet uttalade i sin behandling av förslaget uppskattning för detta men pekade samtidigt på att det åläggs hushåll och företag att investera i reningsanläggningar för att förbättra Östersjöns miljö och att det därför är orimligt om den kommersiella fartygstrafiken inte avkrävs åtgärder. Rådet antog en framställan till de nordiska ländernas regeringar (*framställning nr 10/2006*) att inom ramen för Helcomsamarbetet utreda möjligheterna att ställa strängare krav på större passagerar- och lastfartyg, att verka för att genomföra regionalt eller generellt förbud inom en rimlig tidsfrist, att tills bindande

regler kan genomföras verka för att rederier med fartyg som har stora utsläpp av toalettavfall, genom avtal, förmås samla upp avfallet och tömma det i hamnar med passande faciliteter samt att verka för att existerande hamnkontrollsystem utvecklas för att säkra att fartyg i Östersjön också i praktiken levererar avfallet i hamnarna.

Miljöutskottet är representerat i den arbetsgrupp om övergödning i Östersjön under Östersjökonferensen (BSPC) som kommer att lämna sin slutrapport vid den 17:e parlamentariska Östersjökonferensen i Berlin år 2007.

Alternativa drivmedel

På svenskt initiativ väckte den socialdemokratiska gruppen i Nordiska rådet ett medlemsförslag om gemensam nordisk marknad för alternativa drivmedel. Mittengruppen väckte ett medlemsförslag om ett nordiskt miljöbilsavtal. Miljö- och naturresursutskottet valde att behandla de båda förslagen tillsammans och väckte ett utskottsförslag om nordiskt samarbete om biobränslen i trafiken.

Utskottet underströk i sitt förslag betydelsen av att de nordiska länderna utvecklar miljövänliga och koldioxidneutrala alternativ till fossila drivmedel i transportsektorn. De nordiska länderna uppmanas att leva upp till EU:s direktiv 2003/30/EF om att främja användningen av biobränslen eller liknande samt att rambetingelserna för produktion, distribution och konsumtion tillrättaläggs så att det blir ett reellt alternativ för konsumenterna.

Utskottet pekade vidare på vikten av att undvika att nya gränshinder uppstår för fordon med biobränsle; det bör därför vara möjligt att tanka dessa på tvärs över gränserna. Miljö- och naturresursutskottet efterfrågade en ambitiös nordisk målsättningsdebatt på området och pekade på den nordiska nyttan med att Norden går i första ledet när det gäller användning av biobränsle och agerar motor i ett bredare regionalt och europeiskt samarbete. Rådet antog en rekommendation (*rekommendation nr 21/2006*) till Danmarks, Finlands, Norges och Sveriges regeringar att utarbeta en nordisk vision och strategi för transportsektorns drivmedelsförsörjning fram till år 2020, att samarbeta om en ökande och balanserad användning av biobränsle i de nordiska länderna, dels genom aktiv påverkan på EU:s lagstiftning, dels genom erfarenhetsutväxling samt att motverka att nya gränshinder uppstår genom samarbete om standarder och distributionsnormer för biobränslen.

EU:s kemikaliedirektiv, Reach

Med anledning av att substitutionsprincipen (att de mest hälsofarliga ämnena inte kan godkännas om det finns ett ofarligt eller mindre farligt alternativ) försvagades vid Europaparlamentets behandling av förslaget om EU:s kemikaliedirektiv, Reach, i slutet av 2005 antog rådet i början av året *framställning nr 6/2006* till regeringarna i Danmark, Finland och Sverige om stärkande av substitutionsprincipen i Reach med innehållet att länderna var för sig och tillsammans bör arbeta för att stärka substitutionsprincipen som antagits av EU-parlamentet med sikte på ett snart antagande av Reach som en målsätt-

ning för att främja miljö, hälsa och konsumentinflytande vid användningen av kemikalier. Samtidigt avskrevs den *rekommendation nr 9/2005* som rådet antagit om stärkande och antagning av Reach.

Klimatpolitik

Miljö- och naturresursutskottet har under året följt frågan om klimatförändringen. Den socialdemokratiska gruppen väckte ett medlemsförslag om gemensam tvärssektoriell forskning om en bred och hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna. Mot bakgrund av förslaget antog Nordiska rådet i början av året *framställning nr 1/2006*, där man rekommenderade Nordiska ministerrådet att fasthålla och förstärka sin insats på nordiskt plan och i relevanta internationella forum för att minska och motverka klimatförändringar som skapats av människan, att arrangera en konferens för att belysa samnordiska möjligheter till forsknings- och utvecklingsinitiativ för att förbättra den fysiska planeringens anpassning till kommande klimatförändringar samt att utreda behovet av ett nordiskt samarbete om revidering av föreskrifter och normer för byggande mot bakgrund av förväntade klimatförhållanden i framtiden.

Utskottet mötte under sessionen traditionsenligt de nordiska miljöministrarna, och ämnen som diskuterades vid detta möte var klimatfrågan och energipolitiken.

Samarbete med Baltiska församlingens miljöutskott

Miljö- och naturresursutskottet har ett nära samarbete med Baltiska församlingens miljöutskott i frågor av gemensamt intresse. I december 2006 undertecknade de båda organisationernas miljöutskott ett Memorandum of Understanding som omfattar samarbete inom områdena hållbar och säker energiförsörjning ur ett europeiskt perspektiv och åtgärder för att komma till rätta med övergödningen i Östersjön.

Nordiska rådets natur- och miljöpris

Nordiska rådets natur- och miljöpris utdelas årligen. Priset som är på 350 000 danska kronor har instiftats för att öka kunskapen om natur- och miljöarbetet i Norden. Tema för Nordiska rådets natur- och miljöpris år 2006 var klimatförändring och klimatanpassning, priset tilldelades den färöiske professorn Bogi Hansen. Pristagaren presenterade sin forskning om klimatförändringen för utskottet i samband med den 58:e sessionen. Bogi Hansen framhöll att kostnaderna för att inte agera nu kommer att bli mycket stora. Vidare underströk han att de åtgärder vi vidtar i dag inte kommer att ge effekt förrän år 2050, eftersom klimatförändringen nu har nått så långt att bromssträckan är ca 50 år; någon tillbakagång är inte längre möjlig utan det handlar i stället om att minska effekterna av klimatförändringen.

Samarbetet 2007

Miljö- och naturresursutskottet kommer under 2007 att särskilt arbeta med frågan om övergödningen i Östersjön, bärkraftig och säker energi, radioaktivt avfall samt illegalt fiske. Ett medlemsförslag som väckts om en gemensam nordisk rovdjursförvaltning kommer också att behandlas av utskottet.

Näringsutskottet

Nordiska rådets näringsutskott ansvarar för ärenden som rör villkor för ekonomi och produktion, näring/industri, inre marknad, handel, fri rörlighet, borttagande av gränshinder, regioner och strukturstöd, sysselsättning och arbetsmarknad, arbetsmiljö, infrastruktur, transport och kommunikation samt IT. Energipolitiska frågor behandlas av miljö- och naturresursutskottet.

Svenska medlemmar i utskottet var fram till valet Lennart Axelsson (s), Reynoldh Furustrand (s), Rolf Gunnarsson (m) och Runar Patriksson (fp). Vid den 58:e sessionen utsågs Lisbeth Grönfeldt Bergman (m), Monica Green (s), Billy Gustavsson (s) och Stefan Tornberg (c) till medlemmar av utskottet.

Samarbetet 2006

Nordiska rådets näringsutskott har under året särskilt fokuserat på arbetet med Norden som en global vinnarregion.

Fokus på Norden som en global vinnarregion

”Om vi inte blir medvetna om grunderna till att Norden är en framgångsrik region och om vi försummar att utveckla styrkan och möjligheterna i den nordiska konkurrensmodellen riskerar vi att äventyra vår framtid i stället för att vinna den” – så sammanfattar 27 ledande nordiska opinionsbildare som intervjuats i debattskriften ”Norden som global vinnarregion – i den nordiska konkurrensmodellens spår” sin syn på de nordiska ländernas möjligheter i framtidens globala ekonomi. Debattskriften publicerades i samband med Nordiska rådets 57:e session år 2005.

Näringsutskottet har under året fokuserat sitt arbete med Norden som en global vinnarregion. Den arbetsgrupp som utskottet tillsatt arbetade snabbt fram ett förslag till hur arbetet med Norden som en global vinnarregion kunde fortsätta och presenterade en rad initiativ för att använda sig av de nordiska konkurrensfördelarna, t.ex. inom områdena forskning, miljöskydd och export av den nordiska välfärdsmodellen. Med anledning av att frågan berör samtliga utskotts arbetsområden tog näringsutskottet initiativ till att en tvärfacklig arbetsgrupp tillsattes som jobbade vidare med frågan. Arbetsgruppen tog initiativ till ett projektseminarium och verkade för att budgetmedel skulle avsättas för uppföljning av rapporten. Nordiska ministerrådet har därefter anslagit 3 miljoner danska kronor till uppföljning av rapporten i budgeten för år 2007.

Temat för debatten mellan de nordiska statsministrarna och de nationella oppositionsledarna under den 58:e sessionen var Norden som en global vinnarregion, debatten finns skildrad i avsnittet om Nordiska rådets 58:e session.

Efter sessionen har presidiet tillsatt en ny tvärfacklig arbetsgrupp som skall arbeta vidare med frågan och de inspel som kom under sessionen. Projektseminariet kommer att äga rum i mars 2007.

Nordisk-baltiskt arbetsmarknadssamarbete

Näringsutskottet har under året färdigbehandlat det medlemsförslag som väckts av den vänstersocialistiska gröna gruppen om koordinerad nordisk arbetsmarknadsinformation i de baltiska länderna och Polen. Förslaget ledde till en *framställning nr 3/2006* till Nordiska ministerrådet att snabbt göra en utvärdering av behovet av en gemensam och/eller koordinerad informationsinsats om den nordiska arbetsmarknaden i Estland, Lettland, Litauen och Polen från den 1 maj 2006. Vidare antogs en framställan till de nordiska ländernas regeringar (*framställning nr 4/2006*) att som en del av samarbetet på arbetsmarknadsområdet, i nära samarbete med länderna, genomföra en koordinerad nordisk kriminalpreventiv insats för att bekämpa organisering av illegal arbetskraft från de baltiska länderna och Polen. Rekommendationerna avskrevs redan vid den 58:e sessionen då näringsutskottet inte ansåg det realistiskt att upprätthålla dem efter att Nordiska ministerrådet meddelat att man anser att det arbete som redan görs på området både bilateralt och inom ramen för EU-samarbetet är tillräckligt och att man inte ser någon anledning till ytterligare insatser.

Nordiska entreprenörer

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet väckte ett förslag om en komparativ studie av åtgärder för att främja entreprenörskap och nyföretagande. Näringsutskottet ställde sig bakom förslaget bl.a. mot bakgrund av att någon sådan studie inte gjorts tidigare, även om det finns en rad nationella och internationella studier på området. Utskottet hänvisade särskilt till att en sådan studie kan peka på vad de nordiska länderna kan lära av varandra och ses som en naturlig uppföljning av rådets *rekommendation nr 38/2001*, om en stadga för små innovativa företag, entreprenörer och uppfinnare. Vidare har en sådan studie betydelse för arbetet med Norden som en global vinnarregion. Rådet antog mot bakgrund av utskottets betänkande *rekommendation nr 26/2006* till Nordiska ministerrådet att genomföra en komparativ studie av vilka åtgärder de nordiska länderna har genomfört för att underlätta för entreprenörskap och nyföretagande.

Gränshinder

Näringsutskottet har under året diskuterat den fortsatta uppföljningen av arbetet med att undanröja gränshinder.

Mot bakgrund av ett medlemsförslag väckt av den norske medlemmen Thore A. Nistad om ett snabbare arbete med att undandöra gränshinder, särskilt för små och medelstora företag som till stor del har Norden som hemmamarknad, beslöt näringsutskottet att ställa sig bakom intentionerna i förslaget. Rådet antog en rekommendation till de nordiska ländernas regeringar (*rekommendation nr 12/2006*), att samarbeta om att främja de pådrivarordningar som föreslås av det norska ordförandeskapet så att dessa får största möjliga juridiska kompetens och verkan. Vidare antogs en rekommendation till Nordiska ministerrådet (*rekommendation nr 13/2006*) att se till att framtida åtgärder för att undandöra gränshinder följs upp med konkreta tidsfrister.

Möte med de nationella parlamentens näringsutskott

I samband med Nordiska rådets samlade utskottsmöten i Stockholm i april mötte rådets näringsutskott den 26 april representanter för de nationella parlamentens näringsutskott. I mötet deltog representanter från Danmark, Finland, Norge, Sverige och Åland. Från riksdagens näringsutskott deltog Marie Granlund och Ulla Löfgren. Frågorna om globalisering och outsourcing samt avlägsnande av gränshinder lyftes fram av Nordiska rådets näringsutskott. Från de nationella parlamentsutskottens sida lyftes frågor om bl.a. regionala riskkapitalfonder och samnordiska kompetenscenter på arbetsmarknadsområdet fram, energifrågan aktualiserades från finsk sida.

Bred enighet fanns om att näringsutskottets arbete med Norden som en global vinnarregion hade stor relevans och att det fanns intresse av att dryfta problemställningen i en nordisk krets även framöver.

Övrigt

Näringsutskottet har även i år nära följt verksamheten vid Nordiskt Innovationscenter, den nordiska institution som verkar inom utskottets område.

Samarbetet 2007

Näringsutskottet kommer under 2007 att fortsätta arbeta med frågor som knyter an till Norden som en global vinnarregion, bl.a. innovationer och miljöteknologi.

Kontrollkommittén

Kontrollkommittén utövar den parlamentariska kontrollen över verksamhet som finansieras över Nordiska ministerrådets budget inklusive de nordiska institutionerna och svarar för kontrollverksamheten av det nordiska samarbete som plenarförsamlingen beslutar om samt ärenden angående tolkning av Helsingforsavtalet, andra avtal om nordiskt samarbete och rådets arbetsordning. Medlem av presidiet kan inte ingå i Kontrollkommittén.

Svenska medlemmar i kommittén har under året varit Reynoldh Furustrand (s), Kent Olsson (m), ordförande och Tuve Skånberg (kd). Vid den 58:e sessionen utsågs Monica Green (s) samt Gunilla Tjernberg (kd) till medlemmar av Kontrollkommittén.

Kontrollkommitténs arbete 2006

Under 2006 beslöt kommittén att förändra arbetsrytm och arbetsform för att stärka och öka relevansen i sitt arbete och för att bättre förankra sitt arbete i den egna organisationen.

Kommittén har beslutat att tillämpa större flexibilitet vad gäller tidsperspektiv och verksamhetsbudget när olika granskningsuppgifter skall genomföras. En granskningsuppgift skall kunna pågå under en längre tid för att stärka kvaliteten och relevansen i uppdraget och för att förbättra den politiska uppföljningen. Detta innebär att en granskningsrapport inte nödvändigtvis kommer att presenteras årligen eftersom ett granskningsprojekt kan pågå under en längre tidsperiod. Däremot kommer kommittén årligen att framlägga en verksamhetsrapport för plenarförsamlingen.

Själva arbetsformerna har också förändrats. Kommittén kommer inte bara att använda externa utredare utan i högre grad ta en aktiv roll genom att besöka nordiska institutioner och informera sig om nordiska projekt av olika slag och på så sätt skapa sig en uppfattning om behovet av ytterligare granskning. Kommittén avser att under en viss tidsperiod fokusera sitt arbete på en given sektor eller ett givet politikområde för att ordentligt kunna avgöra om en större extern utredning behövs.

Kommittén önskar också i högre grad samarbeta med rådets utskott, delegationer och partigrupper vid val av granskningsområden.

Kontrollkommitténs granskningsuppgift 2006

Kontrollkommittén har under 2006 särskilt granskat det nordiska samarbetet i Västnorden. Utgångspunkt för granskningen har varit en rapport, "Vest-Norden i det nordiska samarbetet", som utarbetats av en arbetsgrupp tillsatt av de nordiska samarbetsministrarna

Kontrollkommittén har träffat representanter för Nordjobb, Hallo Norden, Föreningen Norden, NORA (Nordisk Atlanterhavssamarbeid), Nordplus Språk, Nordiskt vulkanologiskt institut och Nordens Hus – alla aktörer i det västnordiska samarbetet på Island för information om eventuella problem i samarbetet. Ett särskilt möte hölls även med den nordiska samarbetsministern på Island, Jónína Bjartmarz.

Det generella intrycket från mötena var mycket positivt. Aktörerna var mycket nöjda med samarbetet och ansåg att de nordiska medel som avsatts för samarbetet användes på ett bra sätt. Några särskilda hinder för att fullt ut kunna delta i det nordiska samarbetet framfördes inte. Kontrollkommittén fann inte skäl att igångsätta en särskild granskning av Västnordensamarbetet.

Kontrollkommitténs granskningsuppdrag 2007

Kontrollkommittén har beslutat att under 2007 särskilt granska de nordiska informationskontoren och deras roll i Nordens närområden. Bakgrunden är främst de genomgripande förändringar som ägt rum de senaste 10 åren i de baltiska länderna. De nordiska ländernas relationer till de baltiska länderna har förändrats; efter EU-inträdet är de baltiska länderna likvärdiga samarbetspartner.

De nordiska kontoren i Baltikum och Ryssland har varit centrala instrument i närområdessamarbetet. Att belysa hur utvecklingen har påverkat informationskontorens verksamhet och roll i detta samarbete är av stort intresse. Kommittén avser att tillsätta en särskild extern utredare för detta uppdrag.

9 Det parlamentariska Östersjöarbetet

I norra Europa finns ett antal samarbetsorgan utöver Nordiska rådet och Nordiska ministerrådet. Östersjöstaterna samarbetar i Östersjöstaternas råd (CBSS) med vilket Nordiska ministerrådet har ett aktivt samarbete. Det parlamentariska Östersjöarbetet äger rum inom ramen för den parlamentariska Östersjökonferensen (BSPC) i vars ledning Nordiska rådet är representerat. Medlem i den permanenta parlamentariska kommittén är riksdagsledamot Kent Olsson (m).

Det parlamentariska Östersjöarbetet syftar till att främja den parlamentariska dialogen i Östersjöregionen samt att påverka regeringarna i utvecklingen av Östersjöarbetet. På längre sikt finns en förhoppning om att visionen om ett gränslöst Norden också skall omfatta Östersjöregionen. Arbetet för att få Östersjön klassificerat som ett särskilt känsligt havsområde har under en längre tid pågått i samarbete mellan Nordiska rådet, den parlamentariska Östersjökonferensen och Baltiska församlingen.

Den parlamentariska Östersjökonferensen

Den parlamentariska Östersjökonferensen arrangerades för första gången år 1991 och möts en gång per år. Till konferensen inbjuds elva nationella parlament, elva regionala parlament och fem internationella organisationer samt ett stort antal frivilliga organisationer.

Konferensen behandlar viktiga problemställningar i Östersjöområdet, som miljöfrågor och sjösäkerhet, och bidrar till ett ökat informationsutbyte och kontaktnätsbyggande mellan parlamentariker från Östersjöländerna. Samarbetet är också ett viktigt instrument i samarbetet med Ryssland.

Riksdagen utser för varje mandatperiod en delegation bestående av fem ledamöter och denna mandatperiod enligt fördelningen 3 för alliansen och 2 för oppositionen. De fem ledamöterna utses inför varje konferens av partigrupperna.

Permanent kommittén

Den permanenta kommittén är konferensens fasta politiska organ och består av tio parlamentariker: från Nordiska rådet 2, Europaparlamentet 1, Baltiska församlingen 1, Tyskland 2, Polen 1, Ryssland 2 och från konferensens värdland 1. Kommittén möts ca fyra gånger per år.

Kommitténs mandat är att förbereda den årliga Östersjökonferensen i samarbete med värdlandet och att följa upp den parlamentariska Östersjökonferensens resolutioner. I detta arbete har kommittén ett nära och gott samarbete med CBSS. Vid konferensen i Vilnius 2005 beslöts att kommitténs mandat skulle utvidgas så att man även mellan sessioner kan aktualisera frågor av betydelse för Östersjöområdet.

Den utvidgade permanenta kommittén

Vid konferensen i Vilnius beslutades att ett nytt organ skulle inrättas, en utvidgad permanent kommitté med uppgift att delta i utarbetandet av ett årligt arbetsprogram, programmet för konferensen och att vid konferenserna utarbeta resolutionstexterna. Den utvidgade kommittén skall träffas två gånger per år och samtliga deltagande länders parlament skall vara representerade. Riksdagsledamot Sinikka Bohlin (s) är Sveriges representant i den utvidgade kommittén.

Ett första möte med den utvidgade permanenta kommittén hölls i januari 2006. På mötet lämnade det isländska ordförandeskapet en rapport för det pågående Östersjösamarbetet och vad som gjorts med anledning av konferensens resolutioner. Det beslöts att energi, miljö och sjösäkerhet var några av de frågor som skulle prioriteras under det kommande året. I samband med mötet hölls även ett rundabordsamtal med representanter för samtliga Östersjöländer om den nordliga dimensionen, dvs. EU:s program för samarbete med norra Europa och om riktlinjerna för detta samarbete.

Vid Östersjökonferensen 2006 utarbetade också den utvidgade kommittén för första gången konferensens resolution.

Konferensen i Reykjavik 2006

Den 15:e parlamentariska Östersjökonferensen ägde rum i Reykjavik den 3–5 september 2006. Sveriges riksdag deltog med en delegation bestående av fem parlamentariker. Det övergripande temat för konferensen var ”Den nordliga dimensionen – Oceaner och hav”. Tre teman togs upp: samarbetet i Östersjöregionen, EU:s havspolitik inklusive oceaner och hav samt den nordliga dimensionen.

Från riksdagen deltog Sinikka Bohlin (s), Berndt Ekholm (s), Maria Öberg (s), Kent Olsson (m) och Sverker Thorén (fp). Därutöver deltog Gabriel Romanus (fp) som representant för Nordiska rådet.

Önskan om ett nära samarbete mellan regerings- och parlamentarikersidan underströks av flera talare liksom behovet av en bättre samordning mellan organisationerna i regionen. En av huvudtalarna vid konferensen var ambassadör Christer Persson, som representant för ordförandelandet i CBSS. Han underströk det goda samarbetet mellan regerings- och parlamentarikersidan och behovet av samarbete kring miljöfrågorna i regionen.

Nordiska rådets president, Ole Stavad, betonade behovet av förankring och uppföljning av konferensresolutionen i respektive parlament och fick starkt stöd för detta av övriga medverkande. Sinikka Bohlin, ledare för den svenska delegationen, efterlyste snabba resultat, inte minst avseende problemen med övergödning. Det krävs stark politisk vilja för att värna miljön i Östersjön och som ordförandeland har Sverige nu ett stort ansvar. Hon berörde även arbetslivets villkor i Östersjöområdet med anledning av regionens snabba tillväxt.

Gasledningen mellan Ryssland och Tyskland var också föremål för diskussion på konferensen. De fem nordiska länderna var överens om att frågan borde nämnas i resolutionen. Den utvidgade permanenta kommittén lyckades

finna en skrivning som alla kunde ställa sig bakom. Såväl regeringarna som Helcom skall iakttä stor öppenhet i frågan och ta hänsyn till internationella avtal på området när miljöaspekterna prövas.

Under konferensens tredje session diskuterades den nordliga dimensionen. Europaparlamentarikern Diana Wallis, som tidigare utsetts till medlem i den permanenta kommittén, underströk värdet av den nordliga dimensionen och vikten av att här också beakta samarbetet i Arktis och Barents. Hon inbjöd till ett ”Northern Dimension Forum” som Europaparlamentet avsåg att arrangera. Forumet äger rum i slutet på februari 2007 i Bryssel.

Konferensen antog en resolution (*Bilaga nr 3*).

Arbetsprogram och nästa konferens

Den permanenta kommittén har efter beslutet på konferensen i Reykjavik utarbetat ett skiftligt arbetsprogram.

Huvudpunkterna i arbetsprogrammet för 2007 är:

- Europeisk sjöfartsstrategi
- Europeisk grannskapspolitik
- Östersjöns marina miljö inklusive PSSA (Östersjöregionen som ett särskilt känsligt havsområde)
- Arbetslivsvillkor i Östersjöområdet.

Vid konferensen i Vilnius beslöts också att en för Östersjöländerna gemensam arbetsgrupp med uppgift att framlägga förslag till åtgärder för att komma till rätta med övergödningen av Östersjön skulle tillsättas.

En sådan grupp har tillsatts, till vilken Sveriges riksdag utsett Sinikka Bohlin. En första rapport ”Nutrients and Eutrophication in the Baltic Sea” lämnades vid konferensen i Reykjavik. Den slutliga rapporten med förslag till åtgärder beräknas ligga klar till den 16:e parlamentariska Östersjökonferensen i Berlin 2007.

Förbundskansler Angela Merkel har inbjudits att tala på nästa parlamentariska Östersjökonferens som äger rum i Berlin den 27–28 augusti 2007. Arbetsmarknadsfrågor liksom transport-, energi- och miljöpolitik kommer att bli centrala teman på konferensen. Fortsatt samarbete för bekämpande av de stora utsläppen av kväve och fosfor i Östersjön kommer att diskuteras liksom vikten av att verkställa EU:s marina strategi.

Det finländska ordförandeskapet i Nordiska ministerrådet under 2007 har framfört att man önskar prioritera Östersjösamarbetet och har bl.a. lyft fram forskningssamarbete och konkreta miljöprojekt men också den nordliga dimensionen där de fyra parterna utgörs av EU, Ryssland, Norge och Island.

10 Arktiskt samarbete

Den första parlamentariska konferensen om samarbete i den arktiska regionen hölls, på Nordiska rådets initiativ, 1993 i Reykjavik. Den arktiska parlamentarikerkommittén, SCPAR (Standing Committee of Parliamentarians of the Arctic Region) bildades år 1994 och har som uppgift att följa upp rekommendationerna från föregående konferens och förbereda nästa arktiska konferens. Ett av huvudsyftena vid den första arktiska konferensen var att stötta inrättandet av ett arktiskt samarbete på regeringssidan; detta förverkligades år 1996 då Arktiska rådet bildades.

Medlemmar i den permanenta arktiska parlamentarikerkommittén är utsedda av de nordiska länderna, Kanada, Ryssland och USA samt Europaparlamentet. I kommitténs möten deltar även representanter för ursprungsbefolkningarna. Svensk medlem i den arktiska parlamentarikerkommittén var fram till valet Runar Patriksson (fp) med Sinikka Bohlin (s) som suppleant. Därefter utsågs Sinikka Bohlin till svensk medlem i den arktiska parlamentarikerkommittén med Kent Olsson (m) som suppleant.

Den arktiska parlamentarikerkonferensen

Den arktiska parlamentarikerkonferensen hålls vartannat år i något av medlemsländerna och är det högsta beslutande organet inom det arktiska parlamentariska samarbetet. Den sjunde arktiska parlamentarikerkonferensen hölls i Kiruna den 2–4 augusti 2006. Riksdagen har ingen permanent arktisk delegation utan utser för varje konferens en delegation bestående av fem ledamöter enligt den partipolitiska fördelning som fastslås av riksdagsstyrelsen för varje mandatperiod.

Den permanenta arktiska parlamentarikerkommittén

Den arktiska parlamentarikerkommittén är det organ som upprätthåller arbetet och verkställer besluten mellan de arktiska parlamentarikerkonferenserna, som hålls vartannat år.

Kommittén har som brukligt hållit tre möten under året: Ottawa i mars, Köpenhamn i maj och Oslo i november. Utöver det höll kommittén två möten i samband med konferensen i Kiruna. De frågor som ägnats särskild uppmärksamhet under året har varit Internationella Polaråret 2007–2008, EU:s nordliga dimension och dess arktiska fönster samt det inkommande norska ordförandeskapet i Arktiska rådet (oktober 2006). De nordiska medlemmarna har välkomnat ansträngningarna att samordna det sexåriga nordiska ordförandeskapet i Arktiska rådet 2007–2012 (Norge, Danmark, Sverige).

Kommittén har nära följt arbetet inom Arktiska rådets arbetsgrupp för hållbar utveckling och särskilt arbetet med informations- och kommunikationsteknologi i den arktiska regionen – ICT. Det arbete som påbörjades av SCPAR om det s.k. Traiceprojektet, ett pilotprojekt för att knyta samman IT-struktu-

ren i utvalda mindre orter i Finland, Sverige och Norge, har ännu inte gett något direkt resultat.

Den sjunde arktiska parlamentarikerkonferensen i Kiruna den 2–4 augusti 2006

Den sjunde arktiska parlamentarikerkonferensen ägde rum i Kiruna den 2–4 augusti 2006 och samlade ca 150 deltagare – parlamentariker från samtliga arktiska länder utom USA deltog. Frånvaron av parlamentariker från USA påtalades i flera inlägg. I den svenska delegationen ingick utöver Runar Patriksson (fp) och Sinikka Bohlin (s), som deltog i egenskap av svensk medlem och suppleant i SCPAR, Reynoldh Furustrand (s), Krister Hammarbergh (m), Christer Winbäck (fp) och Maria Öberg (s) samt Gabriel Romanus (fp) i egenskap av ordförande för Nordiska rådets svenska delegation och Anders G Högmark (m) som representant för Europarådets parlamentariska församling. Konferensen öppnades av talman Björn von Sydow.

Konferensens tre huvudteman var:

- Internationella Polaråret 2007–2008
- Möjligheter och begränsningar med ett bindande avtal för den arktiska regionen
- Öppnandet av en arktisk sjöled: ekonomiska och kommersiella möjligheter, miljömässiga och kulturella utmaningar.

Under det första temat gav Dr David Carlson, direktör för IPY:s internationella programkontor en översikt över syftet med Internationella Polaråret och de olika internationella projekt som igångsätts under perioden. Professor Terry Callaghan presenterade Abisko forskningsstations aktiviteter under polaråret. Parlamentarikerna framhöll behovet av att vidareföra kunskaperna från polaråret, och behovet av forskning om levnadsvillkoren för befolkningen i den arktiska regionen underströks. I slutdokumentet från konferensen återfinns ett antal rekommendationer om Internationella Polaråret.

Frågan om ett bindande avtal för den arktiska regionen har vid ett antal tillfällen aktualiserats inom ramen för den arktiska parlamentarikerkonferensen, varför SCPAR beslutat att frågan skulle ges en särskild genomlysning vid konferensen. Som ett underlag inför debatten uppdrogs åt Fridtjof Nansen-institutet att göra en analys av möjligheten att göra ett hängavtal till Förenta nationernas havsrättstraktat för att binda samman de internationella avtal som omfattar den arktiska regionen. Rapportens konklusion rekommenderade ett mer flexibelt förhållningssätt. Vid konferensen presenterade Diana Wallis, medlem av Europaparlamentet och av SCPAR den politiska visionen om ett avtal, och ambassadör Hans Corell, FN:s undersekreterare och rättschef 1994–2004, lämnade sina reflektioner utifrån sin långa erfarenhet av internationella avtal. I den efterföljande debatten framfördes argument både för och emot ett särskilt avtal för Arktis. I konferensens slutresolution uppmanas regeringarna att se över existerande avtal och stärka dem där så är nödvän-

digt. Vidare finns i resolutionen en uppmaning till regeringarna att FN:s Annual Treaty 2007 bör innefatta fördrag rörande Arktis.

Det tredje temat för konferensen var öppnandet av en arktisk sjöled och de ekonomiska och kommersiella möjligheter det innebär men också de miljömässiga och kulturella utmaningar det för med sig. Sergy Kharyuchi, ordförande för Yamal-Nenets regionala Duma, pekade i sitt inledningsanförande på att Barents hav redan länge använts som en transportled men att sjöfarten kommer att öka med anledning av den vikande havsisen och de stora förekomsterna av olja och gas i regionen. Han underströk vikten av samarbete om säkerheten i samband med transporter och utvinning av naturresurser och lämnade ett antal förslag till åtgärder som bör vidtas av Arktiska rådet. Dr Lawson W. Brigham, vice ordförande för PAME (Protection of the Arctic Marine Environment), redogjorde för arbetet med en analys av de marina transportererna i den arktiska regionen. Analysen företas 2005–2008 och leds av Kanada, Finland och USA. Trenden med ökande antal isfria dagar har kunnat observeras sedan år 1950 och har accelererat sedan år 1980. I ACIA-rapporten (Arctic Climate Impact Assessment) förutspås att Norra ishavet kan vara isfritt sommartid år 2050. I den efterföljande debatten lyftes vikten av forskning och en ansvarsfull exploatering av naturresurserna fram samt behovet av att lyfta fram säkerhetsaspekter som en följd av den ökade aktiviteten i regionen.

Under konferensens första dag framlades från den ryska delegationen ett förslag om att inrätta ett arktiskt parlamentariskt forum. Förslaget mötte inget bifall utan SCPAR uppdrogs i slutdokumentet att se över stadgarna för att förbättra arbetsformerna för den arktiska parlamentarikerkonferensen.

I anslutning till konferensen arrangerades tre mycket uppskattade besök, Esrange, Ishotellet och LKAB, för att studera konkreta exempel på verksamheter inom forskning, turism och gruvnäring i regionen.

Slutdokumentet från konferensen återfinns i *bilaga 4*. En rapport från konferensen har utarbetats. Rapporten och inledningsanföranden från konferensen finns publicerade på www.arcticparl.org.

Nästa arktiska parlamentarikerkonferens

USA har inbjudit till nästa arktiska parlamentarikerkonferens i Alaska år 2008. Teman för konferensen kommer att beslutas av SCPAR.

Nordiska rådets svenska delegation kommer tillsammans med de svenska representanterna i SCPAR att arrangera ett seminarium om Internationella Polaråret 2007–2008 under april 2007. SCPAR har inbjudits att delta i Northern Dimension Forum som arrangeras av Europaparlamentet i februari 2007.

BILAGA 1

Nordiska rådets svenska delegation t.o.m. den
17 oktober 2006

Medlemmar

Anita Johansson (s)

Reynoldh Furustrand (s)

Kent Olsson (m)

Gabriel Romanus (fp)

Marianne Carlström (s)

Sinikka Bohlin (s)

Tuve Skånberg (kd)

Elina Linna (v)

Lars Wegendal (s)

Inger René (m)

Nils-Erik Söderqvist (s)

Heli Berg (fp)

Agne Hansson (c)

Berndt Sköldestig (s)

Ersattes av Paavo Vallius den 19 maj 2006

Rolf Gunnarsson (m)

Lennart Axelsson (s)

Barbro Feltzing (mp)

Gunilla Tjernberg (kd)

Monica Green (s)

Runar Patriksson (fp)

Suppleanter

Britt Bohlin Olsson (s)

Paavo Vallius (s)

Invald som medlem den 19 maj 2006

Fredrik Reinfeldt (m)

Lars Leijonborg (fp)

Eva Arvidsson (s)

Michael Hagberg (s)

Göran Hägglund (kd)

Lars Ohly (v)
Ann-Kristine Johansson (s)
Cecilia Widegren (m)
Lennart Nilsson (s)
Marita Aronson (fp)
Maud Olofsson (c)
Ronny Olander (s)
Gunilla Carlsson i Tyresö (m)
Maria Öberg (s)
Maria Wetterstrand (mp)
Else-Marie Lindgren (kd)
Johan Linander (c)
Sverker Thorén (fp)

Nordiska rådets svenska delegation vald den 17 oktober 2006

Medlemmar

Sinikka Bohlin (s)
Kent Olsson (m)
Lars Wegendal (s)
Lisbeth Grönfeldt Bergman (m)
Monica Green (s)
Billy Gustafsson (s)
Hans Wallmark (m)
Stefan Tornberg (c)
Anita Brodén (fp)
Maria Öberg (s)
Marianne Kierkemann (m)
Gunilla Tjernberg (kd)
Elina Linna (v)
Göte Wahlström (s)
Jessica Polfjärd (m)
Jan Lindholm (mp)
Ann-Kristine Johansson (s)
Christer Adelsbo (s)
Mats Johansson (m)
Johan Linander (c)

Suppleanter

Göran Persson i Stjärnhov (s)
Lars Lindblad (m)
Britt Bohlin Olsson (s)
Cecilia Widegren (m)
Laila Bjurling (s)
Claes Göran Brandin (s)
Rolf Gunnarsson (m)
Erik A Eriksson (c)

Christer Winbäck (fp)
Peter Hultqvist (s)
Katarina Brännström (m)
Else-Marie Lindgren (kd)
Lars Ohly (v)
Kerstin Andersson (s)
Nils Oskar Nilsson (m)
Maria Wetterstrand (mp)
Sylvia Lindgren (s)
Hans Olsson (s)
Anna Bergkvist (m)
Annie Johansson (c)

BILAGA 2

Fremstillinger, rekommandasjoner og
interne vedtak 2006

Fremstillinger vedtatt av Presidiet januar–oktober 2006

Fremst. 1/2006¹

Modvirkning af menneskeskabte klima-ændringer (A 1363/miljö)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *at* fastholde og forstærke sin indsats på nordisk plan og i alle relevante internationale fora for at nedsætte og modvirke menneskeskabte klimaændringer
- 2) *at* afholde en konference til belysning af samnordiske muligheder for forsknings- og udviklingsinitiativer med henblik på at bringe den fysiske planlægning bedre i stand til at tage højde for kommende klimaændringer i samfundsudviklingen. Konferencen, der bør henvende sig til nordiske politikere, forskere og repræsentanter for planmyndigheder på forskellige geografiske niveauer, bør om muligt afholdes i løbet af 2006 og kan gerne planlægges i samarbejde med NordRegio og Nordisk Råd
- 3) *at* udrede behovet for et nordisk samarbejde om at revidere forskrifter, normer og vejledninger for byggeri og anden fysisk infrastruktur i lyset af forventelige mere ekstreme klimaforhold i fremtiden

Fremst. 2/2006²

Program og principper for det nordiske justits-samarbejde (B 240/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gennemføre Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde (B 240/medborger)

¹ Vedtatt av Presidiet 25. januar 2006 i Oslo

² Vedtatt av Presidiet 25. januar 2006 i Oslo

Fremst. 3/2006³**Fælles informationsindsats i de baltiske lande og Polen om de nordiske arbejdsmarkeder****(A 1376/næring)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at meget hurtigt foretage en vurdering af behovet for, og i givet fald, hvordan der bedst etableres en fælles og/eller koordineret informationsindsats (i form af virksomhed, portal eller netværk) om de nordiske arbejdsmarkeder i hvert af landene Estland, Letland, Litauen og Polen fra 1. maj 2006

Fremst. 4/2006⁴**Nordisk kriminalpræventiv indsats for bekæmpelse af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen (A 1376/næring)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

at som en del af samarbejdet på arbejdsmarkedsområdet, gennemføre en koordineret nordisk kriminalpræventiv indsats for at bekæmpe organisering af illegal arbejdskraft fra de baltiske lande og Polen i et tæt samarbejde med disse lande

Fremst. 5/2006⁵**Rapport och konferens om samhällssäkerhet (A 1364/presidiet)**

Nordisk Råd rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) *att*, med beaktande av de synpunkter som anförs i detta betänkande, utarbeta en rapport [*ev. ange tidsram*] angående läge, utvecklingstendenser och ambitioner för de nordiska ländernas samarbete inom området samhällssäkerhet. Vidare skall rapporten innehålla överväganden och ställningstaganden till Ministerrådets fortsatta verksamhet inom området samhällssäkerhet. Ett huvudsyfte skall vara att klarlägga möjligheterna att ytterligare stärka den nordiska nyttan inom detta område. Rapporten skall därvid särskilt uppmärksamma följande frågor:
 - Forskning och kunskapsuppbyggnad kring samhällssäkerhet: detta omfattar bl.a. de nya säker-

³ Vedtatt av Presidiet 26. april 2006 i Stockholm

⁴ Vedtatt av Presidiet 26. april 2006 i Stockholm

⁵ Vedtatt av Presidiet 26. april 2006 i Stockholm

hetshotens orsaker, karaktär, förlopp och konsekvenser, olika medel för att förebygga hot och främja säkerhet samt rättstatliga aspekter på åtgärderna mot nya hot och risker.

- Erfarenhetsutbyte och praktisk samverkan mellan de nordiska länderna inom området samhällssäkerhet: detta skall bl.a. belysa omfattningen av och möjligheterna till övergripande samordning på regerings- och myndighetsnivå, till operativ samplanering och samverkan samt till gemensam värdering och tillvaratagande av erfarenheter av faktisk samverkan under händelser som Tsunami-katastrofen, Gudrun, fågelinfluensan med flera.
 - Kampen mot terrorismen och skyddet av de mänskliga rättigheterna: detta skall bl.a. behandla skillnader och likheter i de nordiska ländernas lagstiftning på området samt möjligheterna att stärka det nordiska samarbetet till skydd av grundläggande mänskliga och medborgerliga fri- och rättigheter vid kampen mot terrorismen.
- 2) *att*, i samråd med bl.a. Nordiska rådet och berörda myndigheter och andra relevanta institutioner/organisationer i de nordiska länderna, under år 2007, arrangera en konferens på temat nordiskt samarbete kring samhällssäkerhet.

Fremst. 6/2006⁶

Styrkelse af substitutionsprincippet i EU's kemikalielovgivning, Reach (A 1386/medborger/miljø/næring)

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands og Sveriges regeringer og Nordisk Ministerråd,

at landene hver for sig og sammen arbejder for en styrkelse af substitutionsprincippet som vedtaget af EU-Parlamentet med henblik på en snarlig vedtagelse af Reach som et led i målsætningen om at fremme miljø, sundhed og forbrugerindsyn i forbindelse med kemikalieanvendelse

⁶ Vedtatt av Presidiet 27. juni 2006 i Torshavn

Fremst. 7/2006⁷**Fokus på miljø i Nord (A 1387/miljø)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

- 1) *at* arbejde for, at de arktiske spørgsmål får et tydeligt fokus i EU's fortsatte politik og strategi for Den Nordlige Dimension; herunder udrede det eventuelle behov for en særlig EU-finansiering af denne del af Den Nordlige Dimension samt at de arktiske spørgsmål får en entydig forankring i EU-kommissionens struktur
- 2) *at* arbejde for, at Arktisk Råd, under de nordiske formandskaber i perioden 2007–2012, udarbejder oplæg til fælles minimumsstandarder for miljøkrav til off-shore virksomhed i arktiske havområder og til søtransport af olie, gas og andre miljøfremmede stoffer i disse sårbare områder
- 3) *at* komme overens om, at der inden udgangen af 2006 træffes beslutning om etablering af et permanent sekretariat for Arktisk Råd – i al fald for perioden 2007–2012

Fremst. 8/2006⁸**Bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinproduktion (A 1383/välfärd)**

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

att etablera ett formellt samarbete för erfarenhetsutbyte, koordinering av insatser, stöd och förståelse för varandras insatser och åtgärder när det gäller arbetet med smittskydd och bekämpning av fågelinfluensa

Fremst. 9/2006⁹**Rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og en traktat i Arktis (A 1392/medborger)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *at* den rettsvitenskapelige forskning styrkes i tilknytning til de nye mulighetene og utfordringene som åpner seg i havområdene i Nord
- 2) *at* det i samarbeid med Arktisk Råd arbeides for å få etablert en Arktisk traktat

⁷ Vedtatt av Presidiet 20. september 2006 i Lahtis

⁸ Vedtatt av Presidiet 20. september 2006 i Lahtis

⁹ Vedtatt av Presidiet 20. september 2006 i Lahtis

Fremst. 10/2006¹⁰

**Kontrolsystem for udslip af toiletaffald i Østersøen
(A 1385/miljø)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer

- 1) *at*, gennem HELCOM-samarbejdet, udrede perspektiverne i at stille strengere krav til de større passager- og lastfartøjer med det mål at forbyde ethvert udslip af toiletaffaldsvand til Østersøen fra disse fartøjer
- 2) *at*, i givet fald, virke for at gennemføre mulige regionalt eller generelt gældende forbud inden for en rimelig tidsfrist; herunder sikre at havnene i Østersøen sættes i stand til at modtage de forventelige toiletaffaldsmængder
- 3) *at*, indtil bindende bestemmelser kan gennemføres, virke for, at rederierne til fartøjer med store udledninger af toiletaffaldsvand, gennem aftaler, bringes til at praktisere opsamling og tømning i havne med passende modtagefaciliteter
- 4) *at* virke for, at eksisterende havnekontrolsystemer udvikles, således at det effektivt og retfærdigt kan sikres, at alle pligtige fartøjer i Østersøen også i praksis afleverer alt pligtigt affald i havnene

Fremst. 11/2006¹¹

**Projekt om kartlægning av utbildningsbehov
innom demensområdet (A 1395/välfärd)**

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att Nordiska ministerrådet fortsatt ger stöd till projektet under ledning av Social- og helsedirektoratet i Norge och ger det i uppdrag att kartlägga utbildningsbehovet i de nordiska länderna samt att lämna förslag till hur en kompetensutveckling för personal inom detta område kan utformas

¹⁰ Vedtatt av Presidiet 31. oktober 2006 i København

¹¹ Vedtatt av Presidiet 31. oktober 2006 i København

Rekommandasjoner vedtatt av Nordisk Råd under den 58. sesjonen

- Rek. 12/2006** **”Pådriverordningene” for opphævelse af grænsehindringer (A 1397/næring)**
- Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landes regeringer
- at samarbejde om at fremme ”pådriverordningene” som foreslås af det norske formandskab, således at de får størst mulig juridisk kompetence og handlekraft*
- Rek. 13/2006** Tidsfrister for arbejdet med ophævelse af grænsehindringer (A 1397/næring)
- Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
- at sørge for at fremtidige tiltag til at ophæve grænsehindringer opfølges af konkrete tidsfrister*
- Rek. 14/2006** **Styregruppe for håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens (A 1398/præsidium)**
- Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd
- at oprette en Styregruppe som tager ansvar for initiativ vedrørende håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Styregruppens sammensætning og mandat skal udformes i samarbejde med Nordisk Råd. Styregruppen skal have ansvar for:*
- at tage initiativ til nordisk dialogforum om håndtering af kulturel kompleksitet og fremme af sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forumet skal ledes af Styregruppen
 - at, på baggrund af dialogforum og eksperter bidrag, fremlægge forslag om hvordan det formelle nordiske samarbejde kan fremme håndtering af kulturel kompleksitet og sameksistens i det flerkulturelle samfund. Forslaget skal præsenteres på Nordisk Råds session 2007
 - at i forbindelse med den periodiske sammenstilling af indikatorer og data om de nordiske landes bæredygtige udvikling – udvikle og

inndrage et antal indikatorer, der beskriver fremskridtene i de nordiske lande med hensyn til integration af borgere med anden kulturel og etnisk baggrund

Rek. 15/2006

Nordisk handlingsplan för bättre hälsa och livskvalitet genom mat och fysisk aktivitet (B 247/velfærd)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att aktivt arbeta för att implementera Nordisk handlingsplan för bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet

Rek. 16/2006

Bekämning av spridningen av hiv/aids och multi-resistent tuberkulos i Barentsområdet (A 1382/velferd)

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) *att* satsa mer inom social- och hälsoområdet, speciellt när det gäller fattigdom och socialt utsatta och därigenom ta upp HIV/AIDS och tuberkulosproblematiken, inom ramen för programmen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande, där också oblasterna Arkangelsk och Murmansk blir prioriterade
- 2) *att* i budgetarbetet för 2008 och framöver avsätta medel till finansiering av social- och hälsoområdet i programmen, med fokus på bekämpning av fattigdom, social utsatthet och spridningen av HIV/AIDS och tuberkulos
- 3) *att* undergrupper till programmen inom ramen för Den nordliga dimensionens partnerskap för hälsa och socialt välbefinnande löpande avrapporterar till Nordiska rådet om programmets framskridande speciellt när det gäller arbetet med HIV/AIDS och tuberkulos

Rek. 17/2006

Barns och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden (A 1400/välfärd)

Nordiska rådet rekommenderar de nordiska ländernas regeringar

- 1) *att* sätta in kraftfulla åtgärder för att förbättra tillgängligheten och komma tillrätta med väntetidsproblematiken för barn och unga

- 2) *att* mål bör sättas upp som indikerar att väntetiden för den första konsultationen inte får överstiga 7–10, dagar och för alla patienter ska en individuell plan upprättas

Rek. 18/2006

**Kampagne imod formidling af sexkøb
(A 1381/medborger)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *at* kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom
- 2) *at* oprette en hjemmeside med en positiv liste, der på lovlig vis registrerer de hoteller, der garanterer, at de ikke formidler sexkøb og som har givet sit samtykke dertil. Hjemmesiden skal omfatte Norden og naboområder, hvor de nordiske organisationer har aktiviteter

Rek. 19/2006

**Beskyttelseshuse til ofre for menneskehandel
(A 1391/medborger)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *at* tage initiativ til oprettelse, medvirken i, driftstøtte eller kompetencebidrag til beskyttelseshuse i de nordiske lande, Nordvestrusland og Baltikum for ofre for menneskehandel, i et samarbejde med landenes myndigheder og med frivilligorganisationer på området
- 2) *at* tage initiativ til en erfaringsudveksling blandt socialarbejdere engageret i beskyttelsesindsatsen for kvinder udsat for menneskehandel. Erfaringsudvekslingen skal sigte på at kvalificere det fremtidige, daglige arbejde i beskyttelseshuse samt på oplysningsvirksomhed om menneskehandel i Norden, Nordvestrusland og Baltikum

Rek. 20/2006

Bekæmpelse af menneskehandel for sexuel udnyttelse (A 1393/medborger)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at udarbejde en fælles nordisk handlingsplan mod menneskehandel for seksuel udnyttelse. Handlingsplanen skal både fokusere på en mere effektiv indsats mod menneskehandel og på mulighederne for at

arbejde målrettet for at skabe en holdningsændring, når det gælder brugen af prostitution. Udformningen og konkretiseringen af handlingsplanen skal ske i dialog med Nordisk Råd

Rek. 21/2006

Nordisk samarbejde om biobrændsler i trafikken (A 1394/miljø)

Nordisk Råd rekommanderer Danmarks, Finlands, Norges og Sveriges regeringer

- 1) *at* udarbejde en nordisk vision og strategi for transportsektorens drivmiddelforsyning år 2020, der fremmer såvel miljø-, klima- som forsyningsmålsætninger i de nordiske lande
- 2) *at* samarbejde om en accelereret og langsigtet afbalanceret udbredelse af biodrivmidler i de nordiske lande – dels gennem aktivt at påvirke EU's lovgivning, dels gennem udveksling af erfaringer mellem de nordiske lande om inciterende rammebetingelser, dels gennem iværksættelse af fællesnordiske forsknings- og demonstrationsprojekter
- 3) *at* modvirke nye grænsehindre for borgerne i de nordiske lande ved at samarbejde om standarder og distributionsnormer for biobrændsler

Rek. 22/2006

Frivilligsektoren (B 244/kultur)

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *å* gennemføre ”Ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi” (B 244/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget
- 2) *å* gi en samlet rapportering om samarbeidet med NGO/interesseorganisasjoner som del av Nordisk Ministerråds budsjett og årsberetning, samt via Nordisk Ministerråds hjemmeside

Rek. 23/2006**Deklaration om nordisk språkpolitikk (B 245/kultur)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

- 1) *å gjennomføre "Ministerrådsforslag om Deklaration om nordisk språkpolitikk" (B 245/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget*
- 2) *å gi tegnspråkene samme stilling som lovfestede minoritetsspråk, samt å vurdere den nordiske språkkonvensjonen med hensyn til dette*
- 3) *å utarbeide en tiltaks-/handlingsplan for å realisere målsettingene i Deklaration om nordisk språkpolitikk*
- 4) *å prioritere tiltak på området språkforståelse i den kommende perioden*

Rek. 24/2006**Nabolands-tv etter digitaliseringen (A 1388/kultur)**

Nordisk Råd rekommanderer de nordiske landenes regjeringer

- 1) *å sikre at de nordiske public service-kanalene inngår i programtilbudet når digital-tv innføres*
- 2) *å arbeide for en harmonisering av tekniske standarder for digital-tv*

Rek. 25/2006**Nordplus-programmene 2008–2011 (B 246/kultur)**

Nordisk Råd rekommanderer de Nordisk Ministerråd

å gjennomføre "Ministerrådsforslag om videreutvikling av Nordplus-programmene 2008-2011" (B 246/kultur) under hensyntagen til de synspunkter som er fremført i betenkningen om forslaget

Rek. 26/2006**Komparativt studie om iværksættere i Norden (A 1396/næring)**

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd

at gjennomføre et komparativt studie af hvilke forskjellige tiltag de nordiske lande har gjennomført for at skabe flere iværksættere og nye virksomheder

Rek. 27/2006**Nordiska ministerrådets budget för 2007
(B 243/presidiet)**

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

- 1) att förändringar i telefontjänsten Hallå Nordens verksamhet skall ske i dialog med Nordiska rådet
- 2) att upprätthålla finansieringen av Orkester Norden år 2007 och aktivt arbeta för att säkra de ekonomiska och organisatoriska förhållandena för Orkester Norden på lång sikt
- 3) att reservera nödvändiga finansiella medel för att fortsatt kunna genomföra den nordiska traditionen Kura Skymning på biblioteken i Norden
- 4) att öronmärka 3 MDKK för att skydda kvinnor i närområdet mot trafficking
- 5) att inom ramen för 4-4310-1 Projektmedel – Social- och hälsovårdspolitik öronmärka 2,5 MDKK för narkotikasamarbetet
- 6) att reservera 3 MDKK för att följa upp och igångsätta aktiviteter med utgångspunkt i rapporten Norden som global vinderregion
- 7) att inom ramen för 6-0960-1 NGO-virksomhet i Östersöregionen öronmärka 1 MDKK för nordisk-baltiskt frivilligsamarbete
- 8) att öka anslaget 2-4120-2 Nordjobb med 200 TDKK
- 9) att öronmärka 1,5 MDKK för arktisk forskning med inriktning på klimat och miljö

Ökning av anslag enligt följande:

Budgetposter (TDKK)		
2-4120-1	Nordjobb	200
3-3310-1	Projektmedler – Miljø	1 000
4-5150-1	Projektmedler – Næring, energi og regionalpolitik	1 000
	Ökning totalt	2 200

Reduktion av anslag enligt följande:

2-4110-1	Projektmedler – Ar- bejdsmarked og -miljø	-200
6-0870-1	Arktisk samarbejdspro- gram	-1 000
5-1000-1	Strukturpulje	-1 000
	Reduktion totalt	-2 200

Omdisponering av anslag:**Budgetposter (TDKK)**

-5150-1	Projektmedler – Næring, energi og Regional	1 000
2-2505-1	Dispositionsmedel – Uddannelse og forskning	1 000
4-4310-1	Projektmedler – Social og helse	1 000
	Sammanlagt ökning av anslag	3 000
	Finansiering – användning av odisponerade medel	
4-5190-1	Expo 2005	-500
5-0185-1	Nedbrydelse af grænsehindringer	-1 000
5-0190-1	Reformer på institutionsområdet	-400
5-0195-1	Europasamarbejdet	-300
5-0435-1	Generalsekretærens dispositionsreserve	-400
5-0445-1	Formandskabspuljen	-400
	Finansiering	-3 000

Presidiet föreslår att

Nordiska rådet rekommenderar Nordiska ministerrådet

att ministerrådsförslag om Nordiska ministerrådets budget 2007 (C2), läggs till handlingarna

Särskilda yttranden*Budgetdialog*

Nordiska rådet har under året vid samrådsmöten informerats om de reformer som Nordiska ministerrådet igångsatt i förhållande till budgetprocessen. Det viktigaste för Nordiska rådet här är nog att själva budgetdokumentet blir mera transparent så att det är lättare att företa politiska prioriteringar. För Nordiska rådet är det viktigt att fokusera på politiska prioriteringar och inte fastna i

detaljer om olika puljer. Det förutsätts att budgetdokumenten för år 2008 skall ha en annan utformning så att det klart framgår hur budgetmedel fördelas på de olika sakområdena.

Angående uppföljningen av budgetrekommendationen önskar Nordiska rådet en uppstramning så att det när de gäller frågor som rådet i rekommendationen specifikt lyft fram skall ske en mera kontinuerlig tillbakarapportering så att rådet kan hålla sig orienterat om hur projekten/prioriteringarna framskrider.

Vidare önskar Nordiska rådet att budgetprocessen framöver mer än tidigare skulle ske i en diskussion med fackministerråden och relevant utskott i Nordiska rådet. Det är avgörande för den nordiska budgetprocessen att de olika ministerråden känner ett större ansvar för budgeten för respektive sektor och för en dialog om detta med respektive utskott i Nordiska rådet. Det innebär att själva budgetdialogen skall inledas redan i januari månad så det är klart vilka prioriteringar Nordiska rådet har. I det sammanhanget önskar Nordiska rådet också att man väljer ut ett begränsat antal områden som man följer upp och fokuserar på under några år i direkt dialog mellan fackministerråd och relevant utskott i Nordiska rådet.

Om konsumentpolitik

Vid omstruktureringen av Nordiska ministerrådet år 2005 lades ministerrådet för konsumentfrågor som ett officiellt ministerråd ned. Samarbetet skall dock fortsätta på ett informellt plan. De anslag som det konsumentpolitiska samarbetet hade år 2005 vidareförs i budgeten via strukturpuljen. Nordiska rådet vill poängtera att det är viktigt att det de facto finns en tillräcklig budget för samarbetet med hänvisning till det samarbetsprogram som går från 2005 till 2010 på området. Vidare bör de politiska prioriteringarna ske i dialog och samarbete med Nordiska rådet.

Om Nordforsk

I budgetförslaget uppgår andelen för Nordforsk till 100 MDKK, vilket motsvarar i stora drag en åttondel av den totala budgeten. Satsningen på forskning är massiv och samstämmer väl med de politiska prioriteringarna för det nordiska samarbetet. Nordforsks organisation har givits en utsträckt autonomi med en egen självständig förvaltning och egen beslutskompetens. Detta är i enlighet med den princip om en självständig och oberoende forskning som är förhärskande i de nordiska länderna. Problemet är dock att den relativt sett stora satsningen på Nordforsk riskerar att urholka den nordiska budgeten. Enligt ovannämnda modell kan man hävda att Nordiska ministerrådet mer eller mindre är ett transitkonto och reellt sett inget inflytande har på hur dessa 100 MDKK disponeras. Det är Nordiska rådets hållning att de drygt 800 MDKK som är det nordiska samarbetets budget i det stora hela är en mycket blygsam summa som därför skall användas så effektivt som möjligt för att generera mera nordiskt samarbete. Det är ur parlamentarisk synvinkel avgörande att det politiska systemet har inflytande på hur den nordiska budgeten

disponeras. Vidare bör Nordiska rådet kunna ha inflytande på eller det bör åtminstone skapas någon form för dialogforum för att kunna komma med förslag till vilka områden som skall prioriteras inom Nordforsks verksamhet. För Nordiska rådet är det avgörande att man kan komma med politiska signaler om vilka områden man skall fokusera på i Nordforsk.

Nordiska ministerrådet ingår ett avtal med Nordforsk i samband med beviljningen av medel från budgeten. I det sammanhanget är det viktigt att Nordiska rådet kan komma med inspel om vilka områden som från parlamentarisk sida skall prioriteras.

Om kulturfonden

Nordiska rådet har under många år i budgetarbetet förhindrat nedskärningar i Nordiska kulturfondens anslag. I årets budgetförslag bibehålls anslaget för Nordiska kulturfonden på samma nivå som år 2006, dvs. att Nordiska kulturfonden inte har berörts av de interna omprioriteringarna som varit ett instrument vid framtågandet av budgetförslaget. Nordiska rådet anser att Nordiska kulturfonden permanent skall fredas från detta budgettekniska tilltag. Vidare anser Nordiska rådet att det bör övervägas om Nordiska kulturfondens anslag skall förhöjas i framtiden. Vidare är det viktigt att som ett resultat av omläggningen av det nordiska kultursamarbetet fortsätta att se på arbetsfördelningen mellan Nordiska kulturfonden och Nordiska ministerrådet. Detta skall ske i samarbete med Nordiska rådet.

Avvikande åsikt

Den konservativa gruppen i Nordiska rådet önskar en allmän nedskärning av budgeten med 3 %, vilket motsvarar ca 25 MDKK. De övriga parti-grupperna i Nordiska rådet har inte ställt sig eniga i detta krav, vilket medför att Nordiska rådets samlade hållning är att budgetramen skall bibehållas på den nivå som förslaget till budgeten anger.

Interne vedtak

**Internt vedtak
1/2006¹²**

**Rapportör inom området samhällssäkerhet
(A 1364/presidiet)**

Nordisk Råd beslutter

att Nordiska rådet utpekar en rapportör med uppgift att följa utvecklingen och det nordiska samarbetet inom området samhällssäkerhet

**Internt vedtak
2/2006**

**Nordiske udfordringer om sameksistens (A
1399/præsidiat)**

Nordisk Råd beslutter

¹² Vedtatt av Presidiet 26. april 2006 i Stockholm

at vedtage de nordiske hovedudfordringer om sameksistens og at oversende dem som stafett til ”Co-existence of Civilizations”-initiativet

**Internt vedtak
3/2006**

Anvendelse af hoteller der ikke medvirker til formidling af købesex (A 1381/præsidiat)

Nordisk Råd beslutter

at vedtage intern instruks om at kun anvende hoteller, der udsteder en garanti om, at hotellet ikke medvirker til formidling af sexkøb og om, at alt personale på hotellet har fået skriftlige retningslinjer herom

Vedtak om ikke å foreta seg noe

- 1 Medlemsforslag om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi (A 1375/miljø)¹³**
- 2 Medlemsforslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur (A 1384/miljø)¹⁴**

Liste over saker i kronologisk nummerrekkefølge

A 1363/miljö	Medlemsforslag om gemensam tvärspektoriell forskning om en bred hållbar samhällsplanering för att klara klimatförändringarna i Norden	Fremst. 1
A 1364/præsidiat	Medlemsforslag om ökat nordiskt samarbete om samhällssäkerhet	Fremst. 5 og IB 1
A 1375/miljø	Medlemsforslag om at Nordisk Ministerråd utarbeider en egen nordområdestrategi	Ikke foreta seg noe
A 1376/næring	Medlemsforslag om koordineret nordiskarbejdsmarkedsinformation i de baltiske lande og Polen	Fremst. 3 og 4
A 1381/medborger	Medlemsforslag om nordisk kampanje imod formidling af sexkøb	Rek. 18 og IB 3
A 1382/velferd	Medlemsforslag om formalisert samarbeid mellom Nordisk Ministerråd og Barentsrådet, i arbeidet med å	Rek. 16

¹³ Vedtatt av Presidiet 29. juni 2005 i Bodø

¹⁴ Vedtatt av Presidiet 31. oktober 2006 i København

	bekjempe spredningen av hiv/aids og multiresistent tuberkulose	
A 1383/välfärd	Medlemsförslag om bekämpandet av fågelinfluensa samt nordisk vaccinerproduktion	Fremst. 8
A 1384/miljö	Medlemsförslag om individens okränkbarhet och skydd mot stora rovdjur	Ikke foreta seg noe
A 1385/miljö	Medlemsförslag om kontrollsystem för utsläpp av toalettavfall i Östersjön	Fremst. 10
A 1387/miljø	Udvalgsforslag om styrkelse af Arktis i EU's Nordlige Dimension og om fælles minimumsstandarder for off-shore virksomhed i Barents, Kara og Arktis	Fremst. 7
A 1388/kultur	Medlemsförslag om nordisk grannlands-tv efter digitaliseringen	Rek. 24
A 1391/medborger	Medlemsforslag om beskyttelse af kvinder udsat for menneskehandel	Rek. 19
A 1392/medborger	Utvalgsforslag om rettsvitenskapelig forskning om havområdene i nord og et overordnet traktat i Arktis	Fremst. 9
A 1393/medborger	Medlemsforslag om bekæmpelse af prostitution og menneskehandel	Rek. 20
A 1394/miljø	Udvalgsforslag om nordisk samarbejde om biobrændsler i transportsektoren	Rek. 21
A 1395/välfärd	Utskottsförslag om stöd till projekt om kartläggning av utbildningsbehov inom demensområdet	Fremst. 11
A 1396/næring	Medlemsforslag om iværksættere i Norden	Rek. 26
A 1397/næring	Medlemsforslag om arbeidet med grensehindringer	Rek. 12 og 13
A 1398/præsidiets	Præsieforslag om fremme af flerkulturel kompetence og udvikling af indikatorer for sammenhængskraft	Rek. 14

A 1399/præsidi	Præsidiemforslag om nordiske udfordringer om sameksistens	IB 2
A 1400/velfærd	Utskottsforslag om barn och ungas väntetider inom psykiatrivården i Norden	Rek. 17
B 240/medborger	Ministerrådsforslag om program og principper for det nordiske justitssamarbejde	Fremst. 2
B 243/præsidi	Ministerrådsforslag om Nordisk Ministerråds budget for 2007	Rek. 27
B 244/kultur	Ministerrådsforslag om Nordiska ministerrådet och det civila samhället – en strategi	Rek. 22
B 245/kultur	Ministerrådsforslag om Deklaration om nordisk språkpolitik	Rek. 23
B 246/kultur	Ministerrådsforslag om videreudvikling av Nordplus-programmene for 2008–2011	Rek. 25
B 247/velfærd	Ministerrådsforslag om nordisk handlingsplan for bedre sundhed og livskvalitet gennem mad og fysisk aktivitet	Rek. 15

BILAGA 3**Conference Resolution**

Adopted by the 15h Baltic Sea Parliamentary Conference (BSPC)

The participants*, elected representatives from the Baltic Sea States and European Parliament, assembled in Reykjavik, Iceland 3–5 September 2006, to discuss co-operation in the Baltic Sea Region, the Northern Dimension and European Maritime Policy

Regarding the Co-operation in the Region call on governments in the Baltic Sea region, the CBSS and the EU to

give coordinated support to the new EU neighbouring countries in building the civil and democratic society and to promote reform processes in these countries

Call on the CBSS to

strengthen the interaction between the CBSS and the BSPC by further reinforcing and developing dialogue and information exchange

Regarding the Northern Dimension call on the European Commission and the Governments of Iceland, Norway and Russia to

pay attention to the results of the Round Table of the Northern Dimension held on 30 January 2006 in Copenhagen and encourage the members of the BSPC Standing Committee to attend the Parliamentary Forum on Northern Dimension, to be organised by the European Parliament in November 2006

support and further develop the Northern Dimension Environmental Partnership (NDEP) and Northern Dimension Partnership in Public Health and Social Wellbeing (NDPHS)

work to secure concrete goals and financing mechanisms of the Northern Dimension

aim at filling the four EU–Russia common spaces with concrete content

strengthen coordination and cooperation between regional organisations in Northern Europe

consider establishing a partnership on Transport and Logistics in the Framework of Northern Dimension

Regarding the European Maritime Policy and the Baltic Sea Action Plan

* Baltic Assembly, Free and Hanse City of Bremen, Parliamentary Assembly of the Council of Europe, Denmark, Estonia, European Parliament, Finland, Federal Republic of Germany, Free and Hanse City of Hamburg, Iceland, Latvia, Lithuania, Mecklenburg-Vorpommern, Nordic Council, Norway, Poland, Federal Assembly of the Russian Federation, City of St. Petersburg, Schleswig-Holstein, Sweden, Åland.

call on the governments in the Baltic Sea region, the CBSS, HELCOM and the EU to

work for an integrated maritime policy in order to create favourable conditions for a prosperous, socially balanced and ecologically sustainable development of the Baltic Sea region

establish a balance between the many competing economic benefits of the sea on the one hand, and adequate protection of the marine environment on the other, so as to allow an economically and ecologically sustainable use of marine resources

include marine sciences and technologies for marine resources as priority fields in future research programmes

strive for harmonization of the current variety of political and legal measures, programmes and action plans at European level within the framework of an integrated European maritime policy

pursue a European fisheries policy that will take into account the particularities of the Baltic Sea and implement the principle of sustainable fisheries by active participation in the Baltic Sea RAC (Regional Advisory Committee)

strengthen cooperation in the field of maritime safety and security, especially regarding search and rescue matters

Regarding the proposed North European Gas Pipeline (NEGP), call on the governments in the Baltic Sea Region and HELCOM to

ensure that the assessment of the feasibility of the proposed NEGP is carried out with a high level of transparency and in compliance with all applicable international obligations

Regarding the serious situation of abnormal algae blooming and lifeless areas of the Baltic Sea seabed call on the governments to

strongly support all kinds of measures and instruments designed to further reduce pollutant and nutrient inputs from agriculture, municipalities, shipping and industries

support HELCOM activities in the full catchment area in order to fight the eutrophication in the Baltic Sea

take active part in the planned April 2007 CBSS conference of ministers of environment and ministers of agriculture, in order to optimize their contribution to a less eutrophicated Baltic Sea and to present the results of this conference at the 16th BSPC-Conference in Berlin 2007

Furthermore the Conference decided to

ask the Standing Committee to include the Green Paper on Maritime Policy to the Standing Committee work programme, to take part in the discussion on the Green Paper, to discuss the BSPC contribution at the next Extended Standing Committee meeting and to consider the installation of a working group on Maritime Policy in order to monitor the follow-up of the Green Paper process

include the issue of energy on the future agenda of the BSPC Standing Committee meetings

ask the Standing Committee to start discussions on social and labour market issues with labour market partners

acknowledge with satisfaction the new proposals by the CBSS Presidency about co-operation between the CBSS and the BSPC

note with pleasure the decisions by the participating parliaments to contribute to the financing of the secretariat as proposed by the Standing Committee

address the European Green Paper on the European Integrated Maritime Policy, labour market issues and social welfare as items at the next Conference in August 2007 in Berlin

welcome with gratitude the kind invitation of the German Bundestag to hold the 16th Baltic Sea Parliamentary Conference on 27–28 August 2007 in Berlin.

BILAGA 4

Sjunde arktiska parlamentarikerkonferensen

Kiruna, Sverige 2–4 augusti 2006

KONFERENSUTTALANDE

Vi, valda representanter för Kanada, Danmark/Grönland, Europaparlamentet, Finland, Island, Norge, Ryssland och Sverige, som möts i Kiruna, Sverige den 2–4 augusti 2006, för att diskutera gemensamma åtaganden och möjligheter rörande den arktiska regionen,

som erinrar om konferensuttalandena från de sex föregående arktiska parlamentarikerkonferenserna under perioden 1993–2004

A. NOTERAR

1. att konsekvenserna av klimatförändringen börjar bli alltmer synliga och i högre grad påverka människors levnadsvillkor, speciellt ursprungsfolkens, liksom regionens flora och fauna;
2. att klimatförändringen gör Arktis mer tillgängligt för mänskliga aktiviteter, såsom exploatering av resurser och ökad sjöfart;
3. det pågående internationella miljösamarbetet om hållbar utveckling, klimatförändring och biologisk mångfald;
4. den kulturella mångfalden inom den arktiska regionen som består av mer än 40 skilda folkslag, kulturer och språk;
5. de åtgärder som vidtas inom Europaparlamentet för att hålla en parlamentarikerkonferens om Nordliga dimensionen för en bättre samordning mellan befintliga regionala organisationer inom den arktiska regionen;
6. att ekosystemen i Arktis är känsliga för miljöförstöring, överexploatering och är utsatta för påfrestning på grund av den snabba utvecklingen;

B. BEAKTAR

7. deklARATIONEN och policydokumentet från Arktiska rådets möte i Reykjavik den 24 november 2004;
8. att Förenta nationerna har utsett perioden 2005–2014 till Årtiondet för utbildning för hållbar utveckling;
9. den gemensamma kommunikén från Barentsrådets tionde möte i november 2005;
10. uttalandet från det första mötet mellan kulturministrarna i Arktiska rådets medlemsländer i januari 2006;

11. de grundläggande rättigheterna för Arktis ursprungsbefolkningar enligt internationell lag;
12. planeringen av Internationella polaråret 2007/2008 och den betydelse och potential det har för utvecklingen av arktisk forskning och tillhandahållande av information som kan ha politisk relevans;
13. arbetet med att utforma ett ramdokument och en policydeklaration för Nordliga dimensionen;
14. förslaget till en nordisk samekonvention, avlämnad i november 2005, av den expertgrupp som tillsatts av regeringarna och sametingen i Finland, Norge och Sverige, som för närvarande granskas på nationell nivå;
15. det förslag till Deklaration om ursprungsfolkens rättigheter som antagits av FN:s Människorättsråd;

C. ANMODAR REGERINGARNA I DEN ARKTISKA REGIONEN OCH EUROPEISKA UNIONENS INSTITUTIONER ATT

16. använda uppmärksamheten och debatten med anledning av Arctic Climate Impact Assessment (ACIA) till att föra in ett starkt arktiskt budskap om klimatförändring på den internationella dagordningen, med betoning på Arktis roll som en tidig varningssignal om global klimatförändring;
17. se till att konkreta förslag utarbetas om uppföljning av ACIA:s policydokument från Arktiska rådets möte i Reykjavik i november 2004 och kontinuerligt följa upp detta med regelbundna rapporter (5–10 års intervall);
18. säkerställa ekonomiska resurser för att skapa bevaknings- och forskningsstationer/-plattformar som kan trygga för observationer av klimatförändringar och inverkan av föroreningar;
19. förbättra möjligheterna till anpassning för invånarna i den arktiska regionen i enlighet med uttalandet från de arktiska staterna vid COP 11-mötet i Montreal och främja forskning, erfarenhetsutbyte och god praxis, utveckla strategier för att stödja invånarna i Arktis i deras strävan att bevara sin hälsa, kultur, ekonomi och allmänna välbefinnande;
20. bibehålla och intensifiera ansträngningarna för att minska utsläppen av CO₂ och andra växthusgaser och förstärka de multilaterala miljööverenskommelser som berör Arktis;
21. säkerställa informationstillgången, tillgängligheten till geografiska områden och forskningsdata;
22. genomföra Arctic Marine Shipping Assessment i enlighet med Arctic Marine Strategic Plan som antogs av Arktiska rådet vid Arktiska rådets 4:e möte i november 2004;
23. säkerställa att det pågående Arctic Marine Shipping Assessment inom Arktiska rådet innefattar ursprungsbefolkningarnas tidigare, nuvarande och planerade aktiviteter i det arktiska havsområdet;

24. säkerställa att naturresurserna i Arktis exploateras på ett hållbart sätt och till gagn för de människor som lever i Arktis;
25. uppmana partnerna i Nordliga dimensionen, EU, Ryssland, Norge och Island att enas om en tydlig och dynamisk arktisk policy, med ett starkt politiskt engagemang från alla parter, vilket bör innefatta USA och Kanada som observatörer, och att etablera ett arktiskt partnerskap inom Nordliga dimensionen för energi och marin miljö;
26. gemensamt arbeta för att utveckla miljövänlig teknologi för transport och ekonomisk verksamhet i Arktis för att skydda dess känsliga natur och de arktiska folkens levnadssätt;
27. främja och investera i forskning om, utveckling och implementering av alternativa och miljövänliga energikällor som är lämpliga för den arktiska regionen;
28. mot bakgrund av klimatförändringens inverkan och de ökande ekonomiska och mänskliga aktiviteterna snarast initiera en genomgång av existerande rättsordningar som berör Arktis och fortsätta diskussionen om att stärka eller utöka dem där så behövs;
29. föreslå Förenta nationerna att Annual Treaty Event 2007, eller snarast möjligt, bör innefatta FN:s fördrag rörande Arktis;
30. förstärka dialog, analyser och konkreta åtgärder rörande könsaspekter i arktiska samhällen, speciellt männens förändrade roll i samhället och kvinnors utflyttning från landsbygdsområden;
31. maximera potentialen av Internationella polaråret 2007/2008 genom tillräckligt statligt ekonomiskt stöd och utnyttjande av rönen från Arctic Human Development Report som ett verktyg för att ge Internationella polaråret 2007/2008 en stark mänsklig dimension;
32. använda Förenta nationernas årtionde för utbildning för hållbar utveckling till att implementera specifika utbildningsprogram för Arktis;
33. ta initiativ till en samordnad, gemensam insats för att analysera och använda resultaten från Internationella polaråret i det politiska arbetet;
34. under FN:s överinseende vid utgången av IPY år 2008 hålla en internationell konferens "Arktis – en region av globalt samarbete";
35. stödja den arktiska regionen och arktisk forskning med speciell inriktning på den unga generationen, för att skapa större nyfikenhet och intresse för arktisk forskning och använda Arktiska universitetet som en viktig aktör i denna process samt att 2007 med Unescos hjälp, hålla en internationell konferens om rollen för universiteten i Arktis om hållbar utveckling i den arktiska regionen;
36. säkra deltagande av den arktiska regionens ursprungsbefolkningar i den arktiska forskningen samt att deras kunskap tas till vara i den arktiska forskningen;
37. tillhandahålla ökade medel till Arktiska universitetet för att säkra dess fortsatta framgång;

38. implementera finansieringen av antaget Project Support Instrument;
39. genomföra den analys av Information and Communication Technology (ICT) som föreslagits av det arktiska ICT-nätverket;
40. stärka samarbetet rörande marin säkerhet, särskilt i eftersöknings- och räddningsfrågor;

D. ANMODAR DEN PERMANENTA PARLAMENTARIKERKOMMITTÉN I DEN ARKTISKA REGIONEN ATT

41. fortsätta arbetet på nationell nivå med att främja en stark social dimension i det arktiska samarbetet, såsom anges i Arctic Human Development Report, med särskild inriktning på barn och ungdom;
42. aktivt följa arbetet med planering och implementering av Internationella polaråret 2007/2008;
43. aktivt främja den arktiska regionen i Nordliga dimensionens nya policy;
44. fortsatt främja användningen av Information and Communication Technology (ICT) i konkreta projekt som ett medel för att tillhandahålla tjänster till befolkningen i Arktis, såsom telemedicin och utbildning i lokala samhällen;
45. säkerställa en tillräcklig och fortlöpande uppföljning både i parlamenten i de arktiska länderna och i internationella organisationer och förhandlingar, av beslut och rekommendationer som har betydelse för den arktiska regionen och dess befolkning;
46. överväga en granskning av arbetsordningen för den permanenta kommittén före nästa konferens 2008 för att förbättra arbetsmetoderna;
47. arbeta i sina nationella parlament för utarbetande av ett gemensamt koncept för utveckling och kontroll av miljöprogram, program för exploatering av naturresurser, transport och energinätverk som påverkar (eller inte påverkar) klimatförändringen samt för bevarandet av den arktiska naturen för kommande generationer av Arktis befolkning;

E. KONFERENSEN

48. tackar parlamentariska observatörer och representanter från offentliga organ och frivilligorganisationer för deras intresse och deltagande i denna konferens och bekräftar den viktiga roll de spelar för att vidarebefordra de budskap och stödja de åtgärder som diskuteras här;
49. välkomnar det förestående norska ordförandeskapet för Arktiska rådet och ser fram emot fortsatt samarbete med Arktiska rådet 2006–2008;
50. välkomnar och accepterar den vänliga inbjudan från USA att stå värd för den åttonde konferensen 2008.

BILAGA 5**Program för Nordiska rådets arbete 2007**

Det nordiska parlamentariska samarbetet syftar till att främja politisk, ekonomisk, miljömässig, social och annan utveckling i Norden och norra Europa. Mot bakgrund av globaliseringen där alla de fem länderna och de självstyrande områdena skall klara sig i en benhård omvärldskonkurrens kan det nordiska samarbetet få ny betydelse och skapa nya resultat till nytta för våra nordiska invånare. Nordiska rådet har fattat beslut om en dagordning som ger oss förutsättningar att tillsammans med våra regeringar fånga upp de möjligheter som ett förstärkt nordiskt samarbete öppnar för.

De nordiska länderna har självklara gemensamma styrkepositioner som bäst kan utnyttjas på den globala marknaden genom en samfällid strategisk insats. En enad front från Norden kräver dock gemensam handlingskraft.

Norden har ett starkt utgångsläge. Alla våra länder har solida grundvalar för att möta den internationella konkurrensen. Vi har gemensamma värdeeringar. Vi har byggt upp välfungerande välfärdssamfund som har stort folkligt stöd. På många områden har vi valt olika lösningar och vi har olika styrkepositioner. Vi har därför något att ge varandra i ett nära samarbete, vilket ger långt bättre utfall än det som varje enskilt land skulle kunna åstadkomma på egen hand.

1. Ett Norden utan gränshinder

Att företag och enskilda individer kan förflytta sig och verka fritt i Norden utan att konfronteras med gränshinder är en grundläggande förutsättning för att Norden skall kunna utveckla och bibehålla sin position som en konkurrenskraftig region i en globaliserad värld.

Som en följd av en långt utbyggd välfärd och en stor offentlig sektor finns det många regler, lagar och direktiv på samhällets olika områden i de nordiska länderna. Det har visat sig att dessa regler och lagar inte alltid passar ihop mellan de nordiska länderna. I takt med att de nordiska befolkningarna och företagen alltmer verkar och lever i två eller flera nordiska länder ställs denna problematik på sin spets.

Det är därför av central betydelse att skapa en instans som enskilda individer och företag kan vända sig till när gränshindren gör sig påminda. Nordiska rådet kommer därför att arbeta för att det upprättas en nordisk ombudsmannafunktion på permanent bas för att på ett systematiskt sätt kunna motverka gränshinder.

2. Ett miljömedvetet Norden

Den fortsatta utvecklingen av Norden som en global vinnarregion innebär bl.a. att näringslivet och hushållen har tillgång till säkra leveranser av energi,

som produceras och distribueras på ett hållbart sätt. Därför måste energipolitiken utformas så att den tillgodoser dels miljö- och klimatmålen, dels distributions- och försörjningsmålsättningar i de nordiska länderna. Det förutsätter en minskning av användandet av fossila bränslen och en satsning på en rad olika miljövänliga energikällor. Alltså bör det nordiska samarbetet satsa på att utveckla och utnyttja förnybar energi i större grad än i dag. Med hänsyn till radioaktivt avfall är det ett samnordiskt intresse att hanteringen och lagringen sker i enlighet med strängast tänkbara säkerhetskrav.

Miljömedvetenhet och höga ambitioner för miljöskydd är en viktig grundsten i det nordiska vinnarkonceptet. I det sammanhanget kommer Nordiska rådet att fortsätta samarbetet med de icke-nordiska Östersjöländerna för att bekämpa bl.a. de oförsvarligt stora utsläppen av kväve och fosfor i Östersjön. I Nordiska rådets arbete med att vidareutveckla Norden som en inflytelserik region spelar *nordisk branding* av miljö- och energitekniker samt miljösystemexport en stor roll.

3. Nordisk kamp mot människohandel

Organiserad brottslighet och våld är ett direkt hot mot den nordiska samhällsmodellen som i hög grad kännetecknas av respekt för mänskliga rättigheter och trygghet för medborgarna. Därför kommer Nordiska rådet att fortsätta kampen mot människohandel och andra former av organiserad brottslighet samt överträdelse av de mänskliga rättigheterna. Nordiska rådet kommer i dessa frågor att samarbeta med andra internationella organisationer för att uppnå bästa möjliga resultat.

4. Mångkulturell samexistens i Norden

En viktig förutsättning för att Norden skall utvecklas som region är olika etniska gruppers deltagande i samhällets grundläggande processer och aktiviteter. Med detta som bakgrund strävar Nordiska rådet efter att (vidare)utveckla konstruktiv samexistens mellan samhällets olika etniska grupperingar. Speciell uppmärksamhet kommer att ägnas åt invandrarkvinnors situation i ett jämställdhetsperspektiv.

5. Ett Norden i regionalt samarbete

Som en konsekvens av en ökande internationell interaktion måste Norden i större grad fokusera på regionalt samarbete. Det innebär ett ökat engagemang i Östersjösamarbetet, i Västnorden samt i Arktis- och Barentssamarbetet. Det är centralt för Norden att skapa en förståelse för de viktigaste utmaningarna och samarbetsfrågorna i dessa regioner. Nordiska rådet har som ambition att involvera sina grannländer i ett aktivt deltagande i regionala samarbetsorgan.

6. Ett konkurrenskraftigt Norden

Nordiska rådet kommer att fokusera på centrala näringspolitiska villkor i förhållande till de globala utmaningar som näringslivet i Norden konfronteras med dagligen. Det är en grundläggande förutsättning att Nordens näringsliv och forskningsinstitutioner har de nödvändiga globala kompetenserna, dvs. att man har kunskap om och erfarenhet av nya kompetenskrav, handelsmönster, finansiella metoder och interkulturella umgängesformer. Nordiska rådet vill på detta område väcka de nödvändiga initiativen för att säkra att detta blir fallet.

Vidare är det för Nordiska rådet en målsättning att det skapas ekonomiska resurser tvärs över de nordiska gränserna så att både nya företagare och redan etablerade företag får bättre tillgång till start- och utvecklingskapital. Norden bör i högre grad än tidigare utnyttja sitt regionala samarbete till att optimera användningen av existerande kapital och samtidigt samarbeta om att utveckla ytterligare kapital för detta ändamål.

Slutligen är det avgörande för Norden att utvecklingen på innovationsområdet fortsätter. Detta kan ske via ett förbättrat samspel mellan forskare och innovationsmiljöer samt mellan innovationsmiljöer och företag. Användardriven innovation är ett nyckelord i detta sammanhang.

7. Ett samhälle för alla

Det finns ett tydligt samband mellan en god folkhälsa och ett samhälle präglad av ekonomisk och social trygghet. Människor skall kunna och våga skifta karriär eller byta arbete när detta krävs för att hålla sig kvar på arbetsmarknaden. Ekonomisk stress och social otrygghet orsakar ohälsa. Hälsa och ekonomisk och social trygghet är viktiga framgångsfaktorer för att Norden också i framtiden skall ligga i täten i den internationella utvecklingen. Nordiska rådet kommer under året att fokusera på den nordiska välfärdsmodellen i detta sammanhang.

Socialpolitiska reformer är ofta en reaktion på förändrade ekonomiska och sociala strukturer. De nordiska länderna skall reagera på de nya utmaningarna så att viktiga landvinningar som utrotande av fattigdom, minskning av sociala klyftor och ökande av kvinnors handlingsfrihet inte äventyras. En viktig utmaning för Nordiska rådet och det nordiska samarbetet blir därför att utforma reformstrategier som gör det möjligt att förena åtaganden när det gäller människors sociala trygghet med en exponering för en globaliserad ekonomi.

8. Ett kompetent Norden

Kultursamarbetet spelar en viktig roll för att utveckla och bibehålla den regionala samhörigheten. I det nordiska samarbetet är kultursamarbetet en av hörnstenarna, och därför är utvecklingen av detta högt prioriterat. Nordiska rådet kommer under 2007 att fokusera på genomförandet av den nya strukturen för det nordiska kultursamarbetet. Under de kommande åren kommer det också att riktas speciell uppmärksamhet på de utvecklingsmöjligheter som

uppstår när kopplingen mellan kultur och näringsliv stärks. Språk och språkförståelse är i detta perspektiv centralt, och därför kommer språkpolitiska frågeställningar att bli viktiga. Deklarationen om nordisk språkpolitik som antagits 2006 skall följas upp med konkreta åtgärder.

Utbildning och forskning är avgörande faktorer för hur de nordiska länderna kommer att klara sig i en global konkurrenssituation. Nordiska rådet kommer att aktualisera initiativ på dessa områden – speciellt i förhållande till det fortsatta arbetet med Norden som global vinnaregion.

9. Ett ansvarsfullt Norden

Nordiska rådet arbetar målmedvetet för att Norden skall vara en föregångsregion när det gäller globalt ansvar så att det solidariska tänkande som genomsyrar de nordiska samhällena internt också kommer att styra de nordiska ländernas ageranden globalt. De nordiska länderna är i dag centrala aktörer i humanitärt arbete och biståndsarbete runtom i världen. Nordens engagemang i utrikes- och säkerhetspolitiska frågor, vilket bl.a. omfattar civil krishantering och samhällssäkerhet, syftar till att stärka den samnordiska förmågan till kris- och katastrofhantering. De nordiska länderna har lång erfarenhet av och bred expertis i dessa frågor. Ett starkt nordiskt samarbete bidrar till att höja insatsförmågan både på hemmaplan och internationellt.